

GLASILO
SZDL
LJUBLJANA
BEŽIGRAD

ZBOR OBČANOV

Leto IX.
Štev. 6 (71)
Julij 1969
Cena 40 par

Jeseni bo živahno

Zadnja seja občinske skupščine pred počitnicami

Na tretji seji občinske skupščine so odborniki največ razpravljali o komunalnih delih, ki so letos v načrtu. Potrdili so še zaključni račun občinskega proračuna za preteklo leto ter statut ljubljanske Temeljne izobraževalne skupnosti, razveljavili so nekaj odlokov občinske skupščine, ker so zastarali ali pa niso več v

skladu z novimi zakoni ter razpravljali o problemih pripravištva v delovnih organizacijah. Odborniki so dobili tudi informacijo o ugotovitvah komisije za družbeni nadzor v tovarni Tonosa, ter o arondaciji, zraven pa še pismo zbora delovnih ljudi v obratu Tesarstvo Lesnega kombinata Ljubljana na Linhartovi cesti v zvezi z znanim sporom tega obrata z matičnim podjetjem.

Občinska skupščina je razrešila ravnatelja osnovne šole v Dolu Alojza Kovarča, to pa zaradi njegovih nezakonitih postopkov pri izdaji spriceval odraslim osebam. Za v. d. ravnatelja šole so imenovali Franca Mihelčiča.

Ker je Franc Miklavčič odklonil sodelovanje v dveh komisijah občinske skupščine, so namesto njega imenovali v komisijo za statut inž. Nado Puppis, v komisijo za izvedbo natečaja za oddajo stavbnega zemljišča pa Milana Skoka. V komisijo za ugotavljanje prometne vrednosti nepremičnin so imenovali inž. Jordana Stevanoviča, Lojzeta Hrovata in

inž. Viktorja Repanška.

Odborniki so dobili obvestilo o letošnjem občinskem proračunu. Dohodki dotekajo tako, kot so predvideli. V primerjavi s preteklim letom se je najbolj povečal prispevek iz osebnega dohodka od obrti, kar je posledica obveznega vodenja poslovnih knjig, dejanske obdavčitve in boljše davčne kontrole.

Govora je bilo tudi o neznosnem hrupu, ki ga povzročajo letala, s katerimi se vadijo piloti na starem ljubljanskem letališču. Menili so, naj bi tudi bežigradska občina podprla zahtevo, naj bi se piloti vadili kje drugje, ne pa nad goste naseljenimi stanovanjskimi naselji.

Seji občinske skupščine je prisostvoval tudi poslanec gospodarskega zbora zvezne skupščine Milan Kožuh in poslanec gospodarskega zbora republiške skupščine inž. Rudi Vavpotič ter več odbornikov mestne skupščine.

Po skupščinskih počitnicah se bodo odborniki spet sestali meseca septembra.

Priznanja sodelavcem DPM

Na zadnji seji predsedstva občinske zveze prijateljev mladine Bežigrad pred poletnimi počitnicami so zaslužnim in dolnim sodelavcem — prijateljem mladine iz Bežigrada, podelili zlate značke in priznanja. Sklep o podelitvi zlatih značk in priznanj je bil sprejet na V. skupščini Zveze prijateljev mladine Slovenije spomladi letos. Odličja je razdelil Stane Repar.

Zlate značke za požrtvovalno in vztrajno delo v dobro mladega rodu so prejeli:

Minka Banovec, Jože Besič in Mara Peče.

Priznanja so prejeli: Alojz Strnole, Milka Rome, Milena Rankel, Jelka Kutin, Anica Kastelec, Janez Dremelj in Raza Bračun.

Vztrajnim in vestnim sodelavcem na področju dela z otroki želimo v bodoče mnogo uspehov, k odklovanju pa jim iskreno čestitamo!

Kako bo s trolejbusom?

Okrog 1. novembra bodo prenehali voziti trolejbusi na Ježico in Črnuče, so nam povedali na podjetju Ljubljana transport. Jeseni bodo dobili 40 novih avtobusov, ki bodo nadomestili trolejbus na progi Ježica—Vič in Črnuče—Litostroj oziroma Šentvid. Avtobusno progo na Vič bodo podaljšali po Tržaški cesti do stare mitnice.

V Ljubljani bodo trolejbus postopoma nadomestili z avtobusi. Za takšno rešitev so se odločili tudi na Reki in v Beogradu.

Ker bodo letos razširili Titovo cesto od Ruskega carja do železniške proge na Ježici (denar je zagotovljen v občinskem proračunu), bo treba začasno postaviti trolejbusno napeljava, kar bo veljalo 18 milijonov S din. Dela bo treba vsekakor uskladiti, da ne bi razmetavali z denarjem. Ker do jeseni podjetje Ljubljana transport še ne bo imelo novih avtobusov, je bilo slišati predlog, da bi teh nekaj mesecev trolejbusi vozili do obračališča v Stožicah, tam pa bi potniki prestopili na avtobuse.

Trstenjakova ulica bo enosmerna

Iz Trstenjakove ulice ne bo več dovoljeno zavijati na Titovo cesto; omenjena ulica bo enosmerna od Parmove ceste do priključka na Titovo cesto med trgovino Astre in Prehrano. Na Titovo cesto bo mogoče pripeljati po ulici Bežigrad in po Livarski ulici.

Za takšno ureditev so se odločili zato, ker je Trstenjakova ulica precej ozka in dokaj prometna. Pri trgovinah so s kamionov velikokrat razkladali blago, ker drugje nimajo prostora. Od slej ga bo več tudi za parkiranje.

SZDL o volitvah

Prihodnje priprave mnogo prej

Na skupni seji izvršnega odbora občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Bežigrad in predsednikov krajevnih organizacij SZDL so razpravljali o letošnjih skupščinskih volitvah.

V oceni so poudarili, da so bile priprave na volitve v občini Bežigrad izredno demokratične ter kljub kasno sprejetemu zakonu o volitvah zelo dobro izpeljane. Udeleženci so v razpravi opozorili na nekatera bistvena vprašanja v zvezi z volitvami. Poudarili so, da bo treba s pripravami na prihodnje volitve začeti mnogo prej. Še posebej naj bi proučili vlogo in delo kandidacijskih konferenc. Menili so, naj bi kandidate za odbornike mestne skupščine v prihodnje postavljale krajevne kandidacijske konference in ne tako kot pri zadnjih volitvah na občinski kandidacijski konferenci.

Podčrtali so, naj bi delegati, ki jih krajevne kandidacijske konference, izvolijo v občinsko kandidacijsko konferenco, obvezno najprej predlagali možne kandidate, ki jih je sprejela krajevna kandidacijska konferenca. Proučili naj bi tudi, kakšen kvorum oziroma število glasov mora dobiti posamezni predlagani kandidat na občinski kandidacijski konferenci, da postane kandidat.

Veliko pozornosti so posvetili tudi vprašanju enakopravnega predstavljanja kandidatov, vloži Socialistične zveze, tiska, tehnični izvedbi volitev itd. O teh vprašanjih bo jeseni razpravljala tudi občinska konferenca SZDL.

Predsedniki krajevnih organizacij so se tudi dogovorili o prihodnjih nalogah SZDL na terenu. Jeseni bodo krajevne organizacije organizirale široko razpravo o temi »SZDL danes«. Razprave v okviru krajevnih skupnosti naj bi zajele čim širši krog občanov in vse politične organizacije. Hkrati bodo tudi razprave o novem pokojninskem sistemu, za katere je že zdaj v nekaterih krajevnih skupnostih mnogo zanimanja.

DENAR SO VRNILI

Komunalne takse na avtomobile — ad acta

Komunalne takse, ki so jih plačali lastniki avtomobilov, je bežigradska občina v glavnem že vrnila. 4950 občanov je dobilo nazaj skupaj 525.000 dinarjev. Približno 120 lastnikov ni imelo potrditve o plačani komunalni taksi in njihove zahteve zdaj preverja ljubljanska uprava za upravno politične zadeve. Računajo, da bodo denar v kratkem vrnila tudi tem občanom.

Denar za vrnitev takse so zagotovili v občinskem proračunu. Republiška skupščina pa je pred kratkim sklenila, da bo iz presežka dohodkov nad izdatki v letnem republiškem proračunu del denarja nakazala občanom, da bodo lahko vrnila komunalne takse, ker so bili ponekod v hudih škripcih. Računajo, da bo Bežigrad dobil polovico zneska, ki so ga vrnila občanom.

Bežigrad je bila ena prvih občin v Ljubljani, ki je sklenila, da bodo vrnila komunalne takse. Ker so morali zaradi tega nekateri občani priti na občino, je bilo slišati negodovanje, češ, da bi lahko denar vrnila brez birokratskih zapletov. Na odseku za dohodke občinske uprave so povedali, da le ni šlo tako enostavno. Za tiste občane, ki so takso plačali ob registraciji avtomobila na upravi za upravno politične zadeve pri mestnem svetu, občina namreč ni imela evidence. Avtomobili so tudi menjali lastnike ali pa so se ti preselili v druge občine. Zato so se odločili za poziv v časopisu »Delov, kjer so med drugim navedli, naj se javijo tudi tisti lastniki avtomobilov, ki so potrdilo o plačani komunalni taksi morali izgubiti.

Milica na Črnučah okrepljena

Komandir postaje milice za Bežigradom s sedežem ob Titovi cesti 70, nam je povedal, da so s 1. majem na njihovem oddelku na Črnučah ukinili nočno dežurno službo, in sicer v času od 19. do 7. ure zjutraj.

»Za ta ukrep smo se odločili zato, da bi okrepili delo naših mož na terenu. Gre v prvi vrsti za preventivne akcije,« je dodal komandir.

Občani v tem predelu naše občine imajo hkrati na Črnučah možnost, da najrazličnejše prijave kaznivih dejanj ali dogodkov pisмено oddajo v poseben nabiralnik na oddelku Milice, kjer je hkrati tudi opozo-

rilo, da nočno dežurno službo opravlja postaja Milice ob Titovi cesti 70, tel. 314-820.

Glavni motiv za ukinitve nočne dežurne službe na Črnučah je bil, da so miličniki pridobili dva nova moža za terensko delo, ki ga je iz dneva v dan več. Kakor hitro pa bodo dobili nove ljudi oziroma bi se pokazala potreba po ponovni uvedbi nočne dežurne službe na Črnučah, jo bodo obnovili.

V izrednih primerih — za res nujne stvari — lahko kličete tudi telefonsko številko 92 — intervencijsko oziroma prometno miličniško patrolo

NL

10-letnica krajevnih skupnosti Črnuče

Sodelovanje

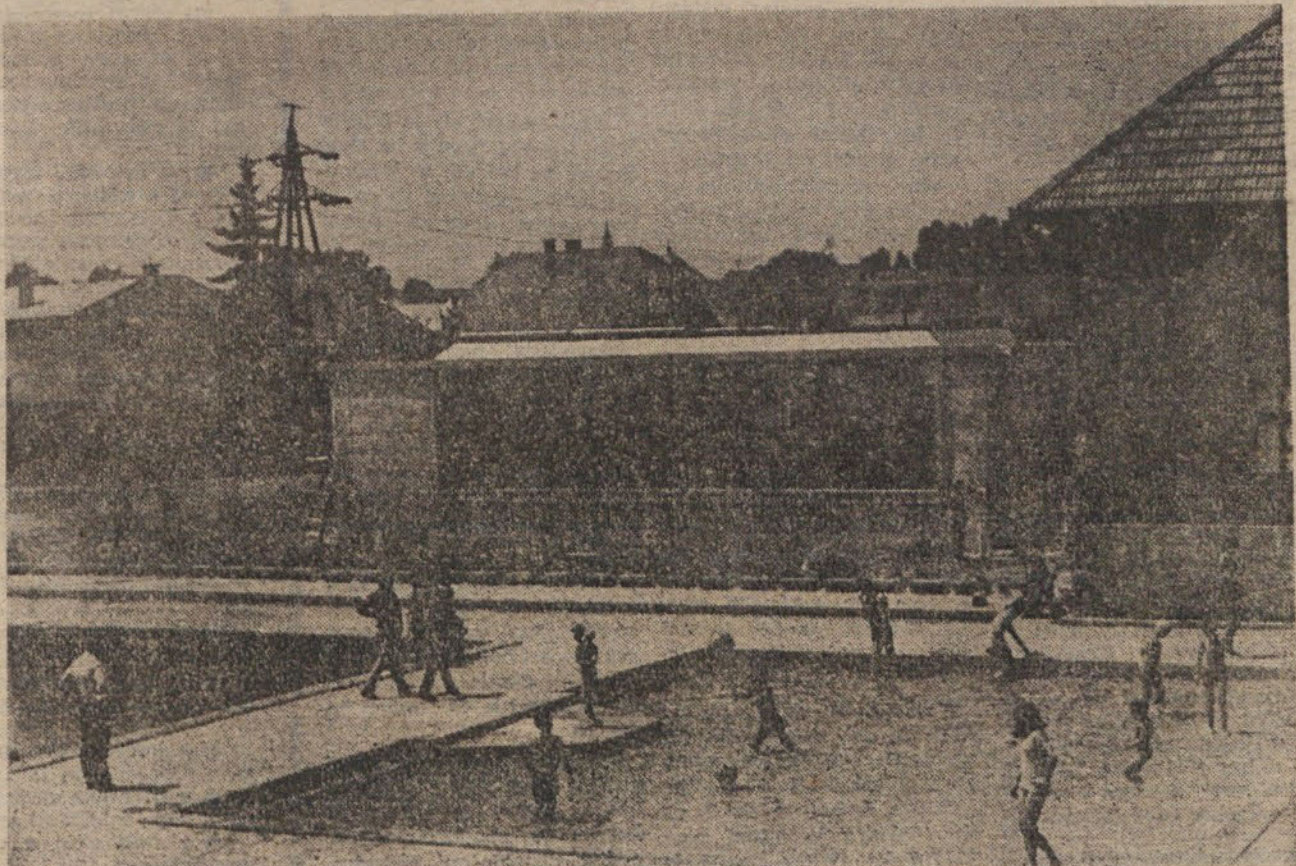
Na Črnučah so imeli majhno slovesnost ob 10-letnici obstoja krajevnih skupnosti. »Z zadovoljstvom lahko ugotovimo,« je dejal predsednik Silvo Pajk, »da v desetih letih ni prišlo do osebnih sporov in drugih zadev. Lahko rečemo, da smo pri reševanju problematike našli skupni jezik sami med seboj in tudi med drugimi organizacijami. Pri vsaki akciji smo našli sodelovanje pri vseh, na katere smo se obrnili. Mislim, da je prav, da se v imenu sveta krajevnih skupnosti vsem zahvalim. Predvsem pa čestitam ob 10-letnici dela vsem tistim članom, ki so vestno in požrtvovalno sodelovali pri vsem delu.«

Prava dejavnost krajevnih organizacij se je pričela šele po priključitvi občine Črnuče k občini Bežigrad. Ena prvih nalog je bila urediti zvezo Črnuč z mestom. Po sklepu občinske skupščine so začeli z zbiranjem denarja za zdravstveni dom Bežigrad in za črnuški trolejbus. Črnučani so kmalu dobili dolgo pričakovano zvezo z mestom.

Drugo osnovno vprašanje je bilo preskrbeti Črnučam zdravo pitno vodo. Do takrat so imeli le vodnjake, ki so bili čestokrat okuženi, pojavljale so se črvesne bolezni in epidemije zlatenice. S pripravljalnimi deli za vodovod je začela že občina Črnuče leta 1960. Dve leti kasneje so ustanovili vodovodno skupnost, ki se je lotila dela in ga tudi uspešno dokončala. Sledila je tudi gradnja kanalizacije, ki je še v teku.

Tudi krajevna skupnost Črnuče se je tako kot druge bavila s servisno dejavnostjo. Pred petimi leti pa so servis izločili iz sestava krajevnih skupnosti in zdaj poslujejo kot samostojno podjetje.

Uredili so še en oddelček za otroško varstvo, pozabili niso tudi na najstarejše občane, za katere prirejajo tovariška srečanja, pomagali so osnovni šoli pri gradnji igrišča ter planinskemu društvu pri gradnji doma na Mali planini. Krajevna skupnost skrbi tudi za socialne podpore ogroženim občanom.

Napočil je zgodovinski trenutek za bežigradski turizem in šport — v četrtek 10. julija 1969 so pri Šternu na Ježici, po skoraj 30 letih želja, obljub in načrtov, odprli kopališče s tremi novimi bazeni. Več o tej gradnji, ki jo je financiralo Gostinsko podjetje Bežigrad, berite na 4. strani.

ZEMLJO TISTEMU, KI JO OBDELUJE?

Zgodba o Občanu Jerneju, ki v »tuji« zemlji išče svojo pamet

Na bivši občinski hiši na Crnučah je bil nabit debel seznam parcel, ki naj bi jih po odločbi občinske skupščine Ljubljana-Bežigrad arondirali za družbeno kmetijsko posestvo Agrokombinat Emona.

»Bilo je 1963. ali 64. leta, se ne more prav spomniti Občan Jernej in doda, sicer je pa tako vseeno, kdaj so začeli. Lepega dne smo dobili vabila naj se zglasimo v Zdobrovi pri Agrokombinatu...«

Med orumenelimi plahtami papirja — izpiski iz zemljiške knjige, kupoprodajni pogodbi, davčnimi potrdili — iz stare Avstrije, medvojne Nemčije in nove Jugoslavije je s svojo težko roko počasi našel rafkast kos papirja:

NA ZASLIŠANJE

»Medobčinska arondacijska komisija za občine (občini) Ljubljana-Bežigrad in Moste polje« stoji zapisano v lemem zgornjem kotu, sredi pa z razprtimi črkami VABILO.

»Tov. Občan Jernej, Lepa Njiva 13, Vabimo Vas kot lastnika nepremičnin... za katere je pravomočno dovoljena arondacija z odločbo Skupščine občine... da se zglasite dne tega in tega ob uri pravi v prostorih Agrokombinata Emona v Zdobrovi, kjer vas bo arondacijska komisija zaslišala...«

»Kaj sem storil?« je zapekla vest starega Jerneja, da si je z roko otrl potno čelo. »Sem mar zemljo ukradel? Da jo niso ded pritrkali na kvarte? Gledal je pisanje in ga prebiral.«

»Na zaslišanje prinesite s seboj tudi dokazila, da ste po poklicu kmet...«

»Oče so bili kmet, ded so bili, praded... Ko je rajnka Marija Terezija delila zemljo, so dobili kos gozda, kos travnika in kos njive. Ded so

dokupili dve njeni, oče pa travnik in hektar gozda. Papirji so spravljani v skrinji. Vsi so tam, odkar pomnim.«

Obrnil je tisti kos rafkave vabila in bral:

»Priporočamo vam, da s seboj prinesete lastninske in posestne listine, da se boste na zaslišanju...«

»Hudič, če mi že jemljete zemljo, jo vzemite,« se je razjezil Občan Jernej, »zasliševali me pa ne boste! Ne travnika, ne zemlje, ne gozda, ne gmaje nisem ukradel.«

»... ali pa pripeljite s seboj svojega pravnega zastopnika, ki vam bo na zaslišanju...« ni mogel odtegniti oči papirju, ki ga je dolžil, kakor da je nekaj zagrešil.

ZEMLJA PO 1 DINAR

Tako je Občan Jernej mlet in premleval svoj dekret, v katerem je črno na belem pisalo, kateri kos zemlje mora odstopiti državnemu posestu.

»Zakaj me ni nihče vprašal, če bi morda raje oddal drug kos zemlje, ne pa ravno tega?« ga je pekla misel.

»Moraš, moraš!« si je ponavljal in škripal z zobmi. »Kaj naj se še pogovarjam in pogajam, narede naj, kakor hočejo, če že mora tako biti.«

In Jernej ni šel nikamor. Trdo je zagrabil za plug in zoral njivo globlje kot kdajkoli prej. Se nikdar ni obrnil toliko kamena.

Grizla ga je misel:

»Nihče nas niti s besedo ni vprašal ali damo zemljo ali ne — moraš pa pika. Samo o odškodnini naj bi se pogajali, ki je že tako določena.«

In nista minila dva meseca, morda trije, ko je Jernej dobil odločbo, da je dobil za vsak kvadratni meter zemlje reci in piši po sedem dinarjev.

Po avstrijskem, nemškem (med vojno) in jugoslovanskem razporeditvi bonitetnih razredov je bila vsa njegova zemlja razvrščena v drugi in tretji razred. Tako od nekdanjega sedem dinarjev! je zafakal, »sedem dinarjev...«

Kakšna zemlja je to, da jo samo vidite, da jo prime-te... je zaječal, kot bi mu trgali srce iz prsi.

»Pravno je vse najlepše pripravljeno, še nikjer nismo arondacije tako lepo zrihtali, se nimate pravice pritožiti zoper višino odškodnine,« ga je zavrnil človek z državnega posestva ali z občine, kdo bi vedel od kod je že bil, ko pa je bil enkrat v službi pri njih, drugič pri drugih.

»Pa veš, Jernej, da je arondacijska komisija za hektar troje zemlje dobila še enkrat toliko honorarja, kot so ga dali tebi zanj?« ga je v gostilni ob kozarčku skušal hudič. Jernej je pograbil šefan za vrat in ga strl.

PETO LETO MINEVA...

»Ne boš, hudič prokleti...« je zaklel in se odpravil domov.

»Devet kmetov je po osvoboditvi propadlo. Še štirje smo, no, zdaj bo pa še nas pobralo,« je tuhtal in mozgal. Travniki je bil dozorel za drugo košnjo. Njiva je čakala.

»Kako bomo potem ob tej fliki, ki mi ostane. Me bo sin živel s tistim, kar prime-se iz fabrike?« ga je peklo.

Občan Jernej je dobil za dva hektara in toliko arov 150.000 din. Poštar mu jih je

prinesel, enkrat, drugič in tretjič. Jernej denarja ni vzel. Potem poštarja ni bilo več na spregled. Jernej je obdeloval svojo njivo, kosil travnik in si ogledoval gozd, kako raste... Davka ni več plačeval. Njegova zemlja je bila kombinatova. Leto dni poprej da bodo povedali, ko jo bodo zares vzeli, tačas pa da lahko še naprej po svoje primitivno kmetuje na njej, so rekli. In minilo je leto, dve, tri, štiri... Zdal mineva, da je Jernej pa še zmeraj obdeluje nekdanjo svojo, zdaj državno zemljo, plača pa nič. Kdo ve, koliko davka plačuje za to zemljo kombinat občine?

Na arondiranem kosu zemlje Jernej pridela pet voz prve krme in štiri druge. To je na prejem travniku. Na drugem pokosi šest prve in štiri druge krme. Na njivi pa pridela kakih 40 mernikov pšenice (800 kg). Samo mrva je vsako leto vredna takole pol milijona starih dinarjev. Pa naj bi za to zemljo vzel tistih sto petdeset tisočakov? Saj ni neumen. Raje jim jo šenka.

KRAVE SE PASEJO NA PAPIRJU

Zemljo so mi na papirju vzeli preda petimi leti, obdeluje jo pa še kar, in jo bo, dokler... Kako so že pravili po vojni tisto o zemlji, da naj jo ima, kdor jo obdeluje...? Kaj pa če me bo Agrokombinat tožil, ker živim od njegove zemlje in nič ne plačam? Bom moral za nazaj, za pet let nazaj plačati najemnino? Koliko? In davke? Občina je oškodovana za 600 hektarov zemlje. Pet let ne dobi od nje dinarja... Agrokombinat nikdar ne vpraša za najemnino. Saj je niti ne bi plačal, samo da zemlje ne bi več obdelal.

Kako pravijo? Zemlja da je tržna vrednost. Pol milijona in več vržeta tista dva hektara na leto, prodati pa sem jo moral za sto petdeset tisočakov. Moje roke so zastonj. So Ne, zemlja pa ni.

Kdo je vzel denar za zemljo? Na prste ene roke jih lahko preštejem vse okrog sebe. In ko kmetje niso in niso hoteli priti tja v Zdobrovo na ZASLIŠANJE, je prišel glas, da bo vsak, ki bo podpisal, da se odpoveduje zemlji, dobil trikrat večjo odškodnino, kot je bilo rečeno najprej. Nekateri so šli...

Pred petimi leti je bila tržna vrednost zemlje za Savo takole po 200 din za kvadratni meter, plačevali so jo pa po sedem dinarjev. Kakor kaže — od enega dinarja do dvajset!

In je rekel direktor državnega posestva, da zemlje v industrijski coni ne bodo arondirali, pa so jo vseeno. In, če bodo arondirano zemljo prodajali za gradnjo, da bodo razlike v ceni vrnili bivšemu kmetu. Da bo občina ustanovila fond za ostarele kmete brez zemlje, da jih bo živela...

Rekli so, da bodo na naši zemlji pasli krave. Potem so ob Savi zasadili topole, češ da se bolj splačajo kot krave... Ostale zemlje se še dotaknili niso. Decembra bo pet let.

Za primitivno obdelovanje zemlje, tako kot jo mi, rabiš na hektar za milijon in pol orodja, prostorov, živine, kakor računajo oni. Najmanj,

računa Jernej. »Ko so arondirali, niso nič povedali, kje bodo vzeli denar za obdelovanje 600 hektarov naše zemlje. Kje bodo dobili traktorje in živino, umetni gnoj in štale, pridne roke in ljubezen.«

Pravijo, da bodo povsod nasadili topole, češ da je obdelovanje zemlje predrago, da se ne izplača, da je že tako preveč obdelane. Kam naj gremo pa mi kmetje? Naj kar takoj pomremo? Naj živimo še kar tako naprej, ko ne veš, ali si tič ali miš, ko obdeluješ zemljo, ki na papirju že pet let ni več tvoja.

Di bi jo dobili nazaj? Zemljo tistemu, ki jo obdeluje, kakor so nekdanj pridigali. Marsikdo je ne bo več vzel, zakaj v strahu, da bo ostal brez nje, je štalo že pred leti preuredil v karoserijsko delavnico. Veliko kmetij je šlo po zlu druge živalitije. Ljudje se staramo. Precej zemlje je neobdelane. Čaka na boljše čase. Druga je slabo obdelana.

ROKE SO IZKAZNICA

Z arondacijo je prišel tudi urbanistični načrt. Vse lepo in prav, toda nobenega kmeta ni predvidel, kakor da nas bo čez pet let vse pobralo. Pa smo še...

Občan Jernej tuhta in me-lje misli, kako bo postal preužitkar na kmetiji brez zemlje, če jo bodo zares zasadili s topoli. Če mu jo bodo zares vzeli. Bo na starost ostal v breme sinu in snahi?

Tako razmišlja Občan Jernej. Iz dneva v dan. Misel ga preganja od četrte ure zjutraj, ko se zapreže v svoj voz, pa do trde noči, ko si sname komat in ga obesi v štali za vrata.

Trda in neizprosna je njegova »primitivna« misel, ki je poglala iz ekstenzivnega obdelovanja življenja. Trda, stvarna in resnična.

Občan Jernej ima svoj prav. Njegova izkaznica so njegove zdelane roke.

NIKO LAPAJNE

Agrarna politika

Vprašanje poslanca Zdenka Roterja o arondaciji v republiški skupščini

Poslanec republiškega zbora Skupščine SRS Zdenko Roter je zastavil naslednje poslansko vprašanje:

»Kako Izvršni svet in drugi pristojni organi presojujejo v luči nacionalne agrarne politike sedanje stanje v izvajanju tam. arondacije zemljiških kompleksov? Ali je pristojnim organom znano, da je v arondacijskih postopkih prišlo tudi do zlorab in kakšen je obseg zlorab? Ali in v kolikšni meri so bili doseženi cilji zastavljeni ob sprejemanju topogledih zakonskih predpisov?«

Utemeljitev:

1. V poročilu o problemih sodstva v SR Sloveniji, ki ga je Vrhovno sodišče predložilo tej skupščini, je med drugim navedeno: »Med posebnimi vrstami sporov, ki jih obravnava oddelek za upravne spore Vrhovnega sodišča SR Slovenije, je treba omeniti spore o arondaciji zemljišč. U določbi 36. člena zakona o izkoriščanju zemljišča je arondacija kmetijskega zemljišča dopustna, če je potrebna za smotrnejšo obdelavo zemljišča, mehanizacijo kmetijskih del, izvedbo melioracijskih del, vzgojo trajnih nasadov itd. Navedeni razlogi za arondacijo so se v praksi upravnih organov večkrat izrodili v razloge za ekspropriacijo kmeta. Vrhovno sodišče SR Slovenije je z načelnimi sodbami dalo določbi 36. člena citiranega zakona vsebinsko agrarno operativno, pri kateri praviloma nobeden ne sme ničesar izgubiti, ker gre zgolj za zlaganje zemljišč zaradi smotrnejše obdelave zemljišča, mehanizacijo kmetijskih del itd., ne pa za ekspropriacijo kmetov.« K temu dodajam svojo domnevo, da so le nekateri od spornih arondacijskih primerov dospeli do Vrhovnega sodišča. Kaj pa je z ostalimi?

2. Na področju 31. volilne enote Ljubljana-Bežigrad, kjer sem bil kot poslanec izvoljen, sem v času pred volitvami, pa tudi po njih, tako na zborih volivcev, kakor tudi v razgovorih z občani kmečkega okoliša te volilne enote, naletel prav na arondacijo kot temeljni politični, socialni in ekonomski problem tega okoliša. Osnovni očitki in zahteve občanov so bile: kmetijske površine so bile arondirane za določen namen, zdaj pa temu namenu sploh ne služijo; postopki so bili neustrezni in v nasprotju z določbami prejšnjega zakona, po katerem z arondacijo ne sme nihče ničesar izgubiti; v nekaterih primerih so postopki tako za rezali v živo, da ostajajo na terenu nerešeni socialni problemi; arondacijo so utemeljevali z izboljšanjem kmetijske proizvodnje, zdaj pa na teh površinah sploh ni proizvodnje itd.

3. Na zasedanjih občinske skupščine Ljubljana-Bežigrad je bilo prek odborniških vprašanj Ljubljana-Bežigrad zadnja leta večkrat na dnevnem redu. V zadnjem času se je občinska skupščina sistematično lotila te problematike in prav zdaj gre h koncu izdelava sistematičnega poročila o njej. Iz gradiva, s katerim razpolagam, je že zdaj očitno, da poročilo ne bo preveč vzpodbudno in da odprta vprašanja presegajo okvire občinskega reševanja. Samo nekaj primerov in podatkov iz tega gradiva: arondacija je zajela skoraj polovico kmetijskih zemljišč občine (preko 900 ha); arondacijski upravičenec večine tako pridobljenih zemljišč sploh ne obdeluje; le na manjšem delu teh zemljišč je prišel s plantažiranjem topolov, kar ni v skladu s prvotno utemeljitvijo arondacije, ki je bila dovoljena za živinorej; večina bivših lastnikov je prejela samo denarno odškodnino in to povprečno po smešno nizki ceni 0,10 Ndin za m²; v arondaciji so bila zajeta celo zemljišča, ki so imela že tedaj določeno urbanistično namembo; slabo gospodarjenje, spekulacije z zemljo za urbanistične namene so že sestavni del usode teh zemljišč; kmetje, ki bi želeli delati na zemlji, ostajajo brez nje, kar ima politične in socialne posledice.

4. Ker je bila arondacijska politika in praksa sestavni del republiške politike podružbljanja kmetijskih zemljišč, upravičeno sklepam, da problemi povezani z mojim vprašanjem ne zadevajo le situacijo v občini Ljubljana-Bežigrad, marveč obstajajo tudi v drugih krajih Slovenije, na kar nas opozarjajo v zadnjem času tudi obvestila v našem tisku.

Zaposlitev za 100 visokošolcev

Prilagoditve v bežigrajskih delovnih organizacijah

Na osnovi zveznega in republiškega zakona o zaposlovanju pripravnikov, skratka novih delavcev, je naša občinska uprava razposlala delovnim organizacijam za Bežigradom poseben vprašalnik, po katerem naj bi odgovorile, kako in kaj mislijo o tem.

62 delovnih organizacij za Bežigradom je uredilo vse potrebno za sprejemanje pripravnikov (novih delavcev), od tega je 40 delovnih organizacij poslalo svoj splošni akt (pravilnik) tudi na vpogled občinski skupščini.

12 delovnih organizacij je že doslej imelo v svojem statutu vse urejeno glede sprejemanja novih delavcev.

24 delovni organizacij je odgovorilo, da nimajo namena sprejemati pripravnikov.

16 delovnih organizacij pa sploh ni odgovorilo.

Za ilustracijo naj povemo, da smo oziroma bomo letos v naši občini zaposlili kot pripravnike 100 ljudi z visokošolsko izobrazbo, 24 z višjo in 116 s srednjo šolo — skupaj torej 240 izobražencev, in sicer:

• v ekonomiki 29 visokošolcev, štiri ljudi z višjo šolo in 33 s srednjo.

• v elektrotehniki: 19 visokošolcev, dva z višjo izobrazbo in 28 srednješolcev.

• v gradbeništvu: 20 visokošolcev, enega z višjo šolo in 18 s srednjo.

• v kovinskih strokah: 13 visokošolcev, pet z višjo šolo in 22 srednješolcev.

• v rudarstvu: 4 visokošolce in pet srednješolcev.

• v kemični stroki: pet visokošolcev, enega z višjo šolo in tri s srednjo, itd.

V ostalih navedenih strokah od »pravne administracije«, trgovine kmetijstva, predelave tekstila in lesa ter v znanosti, je sprejemanje novih izobražencev na delo zelo, zelo počasi. Dobro, znanost (katera, ne vemo,) bo sprejela dva visokošolca.

Podjetje Modna oblačila za primer zaposluje 1.088 delavcev, od tega samo dva z visoko šolo, tri z višjo in 16 s srednjo. Po načrtu ki so ga predložili bodo letos zaposlili pet visokošolcev, in enega z višjo šolo.

Med delovnimi organizacijami, ki sporočajo, da letos ne bodo sprejemale pripravnikov, je največ prosvetnih zdravstvenih in varstvenih ustanov. Sklicujejo se na posebne zakonske predpise, s katerimi je, po njihovem mnenju drugače urejeno vprašanje pripravnštva, je rečeno v gradivu za sejo obč. skupščine.

Ustrezna služba uprave občinske skupščine, je med drugim zapisano v »Problematiki pripravnštva«, je dolžna zbrati do polnne podatke o vseh delovnih organizacijah, za katere se iz razpoložljivih podatkov vidi, da bi program sprejemanja pripravnikov bil lahko pomanjkljiv ter skupaj z delavci Komunalnega zavoda za zaposlovanje izdelati ocene programov sprejemanja pripravnikov.

Delovne organizacije, ki so odgovorile, da letos ne nameravajo zaposliti novih pripravnikov — podatki pa kažejo, da je zasedba delovnih mest glede na izobražbo pri njih nezadostna — so dolžne, da do 1. avgusta sprejmejo program

ZBOR OBČANOV

glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Bežigrad. Izhaja vsak mesec. Ureja uredniški odbor. Predsednik uredniškega odbora Joško Pirnar. Odgovorni urednik Janez Snoj — Cena izvodu: 40 par, letna naročnina 3 dinarje, za delovne organizacije 10 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 501-8-319/2 — Rokopise in slike pošiljajte na naslov: »Zbor občanov«, Ljubljana, Parmova 41 — Tiska ČGP »Delo«

Analizirati vzroke gospodarskih gibanj

Zvezni poslanec Milan Kožuh je govoril v skupščini

Poslanec gospodarskega zbora zvezne skupščine Milan Kožuh je v razpravi v zvezni skupščini 30. junija dejal:

»Na osnovi gradiva in njegove obravnave v zvezi z gospodarskimi gibanji in izvajanjem ekonomske politike v času od januarja do aprila tega leta želim izraziti nekaj mnenj in stališč, ki so se izoblikovala v dosedanjih razpravah v gospodarskih krogih moje volilne enote in še posebej v okviru naše republike Slovenije.

V decembru prejšnjega leta je Zvezna skupščina osvojila pomemben dokument, to je Resolucijo o temeljnih gospodarske politike za leto 1969, s katerim so precizirani določeni bitni elementi za naš nadaljnji ekonomski in družbeni razvoj v skladu s tekočim srednjeročnim planom. Iz skrbno sestavljenega gradiva je razvidno, da se vsi organi na čelu z Zveznim izvršnim svetom trudijo za realizacijo v Resoluciji zahtevanih nalog, vendar ugotavljam, da se kljub naporom in priznanju, ki ga je treba dati tem organom, pojavljajo določeni odkloni, povezani tudi z realnimi težavami, pa tudi takšni, ki bi jih bilo možno odpraviti ob večjem zaupanju in stimulaciji na temeljnih točkah; ki so pomembne za nadaljnji gospodarski

razvoj, kot so modernizacija, produktivnost, izvoz na konvertibilna področja in podobno.

Kljub skrbni in vestni pripravi gradiva pa le niso analizirani vsi vzroki sedanjih nestabilnih gibanj. Izostala je tudi ocena vplivov restriktivnih mer na področju zunanjetrgovinskega sistema, raznovrstnih oblik zaščite, zapiranja in monopolizacije notranjega trga, ki se odraža na povečanju cen, v restriktivnem uvoznem režimu, na pretirani carinski zaščiti, kar vse bistveno vpliva na pojav inflacijskih tendenc in nestabilnosti na domačem tržišču. Nadalje so izostali ali pa niso bili do sedaj resno obravnavani že tolikokrat predlagani ukrepi za najvišjo stopnjo možne stimulacije v cilju povečanja izvoza na konvertibilna tržišča, ker je prav gotovo eden od zelo stimulatívni ukrepov tudi svobodnejše in procentualno večje razpolaganje z ustvarjenimi deviznimi sredstvi tistega, ki tako povečanje izvoza doseže. Mnenja sem, da se to vprašanje proučuje v mejah možnosti le iz teoretičnega stališča, v kolikor se sploh proučuje in imam občutek, da se negativni odgovori na to materijo in pa stalno odlaganje smatra še za določen uspeh tistih sil, ki zavirajo rešitev takih predlogov. Zato

se je potrebno najodločneje postaviti v bran vsem poskusom omejitve instrumentov izvoznouvoznega režima, ki stimulirajo izvoz na konvertibilna področja in modernizacijo gospodarstva za kar obstajajo sedaj predlogi, ki se hočejo izpeljati brez širšega posvetovanja z gospodarstvom.

Položaj narekuje ukrepe za stabilizacijo in so tudi upravičene zahteve za pravičnejšo, učinkovito in premišljeno odpravljanje osnovnih žarišč nestabilnosti. Pri sprejemanju ukrepov moramo ravnati preudarno, kajti pogosto se zgodi, da so posegi preveč radikalni in nekateri ukrepi premalo proučeni, za kar že imamo primere in pomenijo zaviranje namesto napredka.

Izgleda da je še prisoten vpliv starih struktur in pre-reformnega ekstenzivnega posnašanja gospodarstva. Posebno pazljivo moramo biti pri ocenitvi elementa, ki kaže, da sedanje gibanje gospodarstva dejansko karakterizira hiter porast gospodarstva določene števila vej, ki imajo zelo močno zaščito ali pa so neposredno vezane na investicijsko tržišče doma, oziroma na kreditiranje izvoza investicijskih dobrin. Nič novega ni pri ugotovitvi, da nas je v preteklosti pretirana rast na teh področjih pogosto privedla v plačilno-bilančne težave. Vso našo družbeno graditev in z njo povezano teorijo gradimo tudi na elementu borbe proti monopolom in drugim oblikam, ki so lastne kapitalistični družbeni ureditvi, vendar je dejstvo, da načini dogovarjanja, nekatere oblike integracije pomenijo še ostrejšo obliko monopola, oziroma karteliziranja, ker enostavno z družbeno podporo eliminirajo vsako klico gospodarske konkurence. Vprašanje je, v kolikšni meri so na mestu posegi federacije pri posameznih investicijskih in zakaj se namesto čim večje krepitve težnje prenašanja takih odločitev neposredno na gospodarstvo, jasno vključeno s poslovnimi bankami, čvrsti temu nasprotna težnja.

V gradivu gospodarskega gibanja in izvajanja ekonomske politike je na strani 33. predlog, oziroma ugotovitev, da je treba izdati predpise, po katerih naj pride do avtomatske poravnave z vsemi

premoženjsko-pravnimi posledicami in stečaja, oziroma likvidacije, če gospodarske organizacije, banke in druge družbeno politične skupnosti v določenem roku ne morejo pokriti izgube. Verjetno so za konkretizacijo te misli že izdelani osnutki potrebnih predpisov, oziroma vprašujem, kako si je treba tolmačiti in kaj bo storjeno ob tem vprašanju za preprečitev porasta nelikvidnosti v gospodarstvu, ki se giblje v nasprotni smeri od drugih pojavov, na primer priliva sredstev v proračune. Pri tem naj takoj omenim predloge, ki nam jih je posredovala Zveza sindikatov Jugoslavije, kjer predlagajo, da je treba odpraviti minimalne in nizke osebnih dohodke in namesto teh vpeljati visoke, če so le ti rezultati naraščanja produktivnosti dela in uspešnega gospodarjenja nasploh. Ali ni dozor čas, da se dejansko pristopi k realnejšemu ugotavljanju minimalnega osebnega dohodka s tem, da bi se uveljavil princip, da organizacija, ki ne doseže dogovorjenega minimalnega osebnega dohodka primerne za življenje, ne more obstajati,

saj je to bil tudi eden izmed principov ob času prehoda v reformsko obdobje, danes, se pa zopet množi število organizacij, ki slabo poslujejo in kjer verjetno leži krivda predvsem na tistih, ki jim je po-verjeno vodstvo, vzroke za neuspešno poslovanje pa se išče povsod drugje, prvi napad pa je vedno usmerjen na družbene instrumente.

Ko komisije Zveznega izvršnega sveta, kot je razvidno iz zapisnika z dne 19. junija, ugotavljajo, kakšne zaključke je potrebno sprejeti, omenjajo tudi položaj »sklapanju-č« industrije v deviznem režimu, vendar ni v ničemer naša posebnost, ampak jo pozna vse svet. Vprašanje je le, v kakšnih pogojih se pojavlja in če ni rezultat monopola. Nisem s področja, kjer je to vprašanje aktualno, menim pa, da je prav nasprotno od misli izražene v tem gradivu, potrebno iti še dalje, jo še razvijati, saj je tudi to določena forma mednarodne kooperacije in koristne medsebojne blagovne izmenjave, posebno če je le-ta razvita z močjo samih delovnih organi-

zacij. V istem dokumentu se ugotavlja, da ni zagotovljeno realno finančno kritje s strani investitorjev za investicije, ki so v teku. Vprašanjem, ali ne bi bil problem nelikvidnosti, ob katerem se to vprašanje pojavlja, olajšan s tem, da bi se investitorji izven gospodarstva omejili na takšen obseg investicij, ki bi jih lahko tudi redno in pravočasno financirali. Ob teh problemih je nujno in potrebno na ravni federacije, da se v skladu s politiko decentralizacije njenih funkcij, kar pa gre zelo počasi, ustrezno predvidenim presežkom zveznega proračuna zmanjšajo stopnje prispevkov in davkov. Ravno tako se naj proučijo možnosti takšnega ukrepanja tudi izven proračunskega področja zvezne bilance. Tako bi na zveznem nivoju kakor tudi z ukrepi na nivoju republik direktno ali indirektno prispevali k realizaciji tistih smernic reforme, posebej pa letošnje resolucije o ekonomski politiki, ki predvidevajo povečano udeležbo delovnih organizacij v delitvi.

Kje je denar za telovadbo?

Ali zgodba o tem, kako šole »profitirajo« na račun telesne vzgoje

Dogaja se, da ravnateljstva nekaterih šol — spričo takšnega ali drugačnega vzroka — pri urah telesne vzgoje združujejo po dva oddelka skupaj. Po še vedno veljavnem učnem programu, ki je obvezen za vse osnovne in srednje šole, je pouk telesne vzgoje sestavni del pouka, ki bi ga ne smeli krniti na karkšenkoli način. Pa vendar... V nekaterih bežigradskih šolah se to kljub temu dogaja.

Kako in zakaj? Pri svoji uri ima profesor telovadbe še enkrat toliko učencev, kot bi jih lahko imel. Namesto 18 učencev jih ima za primer pred seboj 36. Čisto preprosto: na nekaterih šolah združujejo po dva oddelka skupaj. Iz tega sledi brez vsakršnega dvoma slabši pouk, slabša vadba. Namesto da bi učenec prišel desetkrat na vrsto na enem orodju, pride tako samo petkrat. Hkrati je to blago rečeno tudi precej nerodno za profesorja, ki je dolžan vadbo skrbno nadzorovati, sem in tja kakšno vajo pokazati, popravljati napake, predavati itd. Da ne govorimo o tem, da je takšen način opravljanja pouka v nasprotju z normami, ki so zahtevane za pouk telesne vzgoje na šolah.

Odkar daje TIS (Temeljno izobraževalna skupnost), poprej občinske skupščine, denar za ločen pouk, šole v svojih poročilih in obračunih tudi prikazujejo ločen pouk, čeprav ga v celoti ne uresničujejo. Najbolj grob primer takšnega dvojnega obračunavanja ur za telesno kulturo (dva oddelka sta imela skupaj učno uro, prikazali pa so ju ločeno) poznamo na osnovni šoli Mirana Jarca. Res je sicer, da bi na tej šoli (900 učenek in učencev) morali imeti štiri profesorje za telesno vzgojo, imajo pa samo dva in enega honorarca, ki poučuje osem ur na teden, pa vendar...

Kje je denar za ure pouka telesne vzgoje, ki jih ni bilo?

Za lansko leto je šola Mirana Jarca prikazala 1.640 ur telesne vzgoje, dejansko pa so jih opravili samo 824 ali 50 odstotkov manj. TIS jim je izplačala prikazane, ne pa opravljene ure, zato se zdaj upravičeno sprašujemo, kam oziroma za kaj je šola porabila polovico neupravičeno prejete denarja.

Zanimivo ob vsem tem je, da profesorji za telesno vzgojo, ki se morajo pošteno potiti, če hočejo zmagovati dvojne oddelke, za svoje podvojeno delo niso dobili nobene posebne nagrade. Torej se je denar, namenjen za ure telovadbe, stekel v druge žepke.

Podobno združevanje oddelkov telovadbe poznajo tudi na osnovni šoli dr. Vita Kraigherja, na Črnučah in drugod, kako pa jih obračunavajo, še ni znano.

Sreča ali nesreča, kakor pač za koga, je hotela, da je vse to prišlo na ušesa TIS in odgovornih ljudi pri Občinski zvezi za telesno kulturo. V kratkem bo o tem razpravljali tudi občinski svet za prosveto in telesno kulturo. Upajmo, da s tem ne bodo prizadeti ali celo kršene samoupravne pravice šol, da s svojim denarjem razpolagajo po svoji presoji! Pri opisani stvari gre za grobo kršenje predpisov in normativov, zato ne more biti govora o kršenju samoupravnih pravic šolnikov.

Za koliko je bila oškodovana TIS (učenci zaradi slabše vadbe, profesorji zaradi več dela) bodo še ugotovili. Prav tako pa bomo tudi zvedeli, kam se je izgubil denar, ki so si ga šole neupravičeno pridobile na račun dvojnega prikazovanja ur pri opravljanju pouka telesne vzgoje.

N. LAPAJNE

Izlet v Logarsko dolino

Dan borca so črnuški člani krajevne organizacije ZB NOV počastili tako, da so se v velikem številu udeležili izleta v Logarsko dolino. Trije, do zadnjega kotička zasedeni avtobusi podjetja Ljubljana-transport, so se najprej ustavili v Sempetru pri Celju, kjer so si člani ogledali znamenite rimske izkopanine. Po prihodu v čudovito Logarsko dolino se je večja skupina izletnikov povzpela na Okrešelj, drugi pa so šli le do slapa Rinka. Obe poti, zlasti pa ona na Okrešelj, tenjata precej napora in pričata, da so člani črnuške organizacije ZB v zavidljivi kondiciji. Prevzeti od lepote obrobni vrhovi in doline same so se nato ustavili na lepi jasi ob vodi. Zakurili so ogenj, peklili danes še nepogrešljive čevapčiče, jih zalili, potem pa se je razlegla lepa slovenska in partizanska pesem vse do večera, ko so se vsi zadovoljni vrnili domov.

STANE KOMAN

Avtomobili na zelenicah

Vsak čas nam bo zmanjkalo cest in poti, ki bi jih še lahko prekrili z asfaltom. Kakšna sreča, da smo se vendarle znebili makadamskih lukenj, blata in luž. Bolj pa ko nam zmanjkuje ulic za obdelovanje na zborih volivcev, bolj postajamo pametni, bolj hrepenimo po zelenicah.

»Kako to misliš?« bo vprašal kdo.

Natančno tako, kot sem rekel. Med načrtovalci urejevalci preostalih ulic med hišami in naselji se je zadnje čase razpasla manija zelenic. Se ni nič leto od tega, ko smo o zelenicah razpravljali, zdaj pa jih ustvarjamo. Pa da me ne bi kdo na pak razumel. Še zdaleč jih ne gojimo le med in (pod!) garažami ob stolpnih in blokih, temveč tudi ob starih visopritličnih in enonadstropnih hišah. Po sred asfaltno cest, ob robovih pločnika, za dodatek pa še nekake vijugaste, z betonskimi robniki ali okvirji obrobene zelenice. Ulica je toliko široka, da po njej mirno pelje avtomobil. Toda gorje, da mu pride kakšen nasproti. Najbolje je, če se takoj umakne na uokvirjeno zelenico ali prostor, ki je zanj pripravljen. Zakaj tako utesnimo življenjski prostor na ulici, če pa ima vendar vsaka hiša svoj vrt in dovolj zelene površine.

Dragi tovariš načrtovalec, boš videl, na teh tvih zelenicah bodo parkirali avtomobili. Si jih zato narisal?

Kako malo zelenega prostora (vpo glavja) je na primer na stanovanca v stanovanjskih naseljih (glej: Savsko naselje, tako staro kot novo, sosesko 6, itd.), zdaj pa tako razkošje in kar na lepem, na račun avtomobilskih brenčočev v že tako preozkih ulicah. (Grintovska ni izjema!)

Sicer je pa vseeno ali se zahtevamo (z avtomobili) na zelenicah ali pa na as-

NIKO LAPAJNE

Poslovni prostori

Mnenje Stanovanjskega podjetja Bežigrad-Moste

Triletno gospodarjenje s poslovnimi prostori v okviru stanovanjskega podjetja je pokazalo veliko prednosti od prejšnjega sistema gospodarjenja s poslovnimi prostori.

Z ozirom na močno prizadevanje nekaterih delovnih organizacij in organov, da se poslovni prostori, ki so ljudsko premoženje v upravi stanovanjskih podjetij, brezplačno prenesejo na sedanje najemnike, želimo prikazati stanje lokalov na našem območju.

Naše podjetje upravlja na področju občine Ljubljana Bežigrad in Ljubljana Moste — Polje s poslovnimi prostori in sicer na temelju pogodbe o vložitvi stanovanjsko-poslovnega fonda, katere sta sklenili z nami obe skupščini. Na zahtevo nekaterih organizacij o brezplačnem prenosu lastništva na njih, je naše mnenje naslednje:

Razlogi gospodarskih organizacij oziroma njihove zahteve po prenosu lastništva se kažejo popolnoma neutemeljene, če primerjamo tarife namenjene za posamezne panoge dejavnosti z vrednostjo 1 kv. metra novega poslovnega prostora, ki ima trenutno gradbeno prodajno ceno 3.000 din.

Pregled površin lokalov po dejavnosti in povprečni tarifi najemnine za 1 kv. meter za leto 1968-69:

Št.	Dejavnost	Skupna površina v m ² po dej.	Povprečna višina na-temnine za m ²	Letna najemnina
1.	trgovina	2.116	8,82	223.908,00
2.	gostinstvo	982	6,45	75.972,00
3.	obitna dejavnost	1.639	5,60	110.289,00
4.	proizvodna dejavnost	991	7,30	80.676,00
5.	prehrambena trgovina	4.493	6,00	323.781,00
6.	družbeno-polit. org.	3.851	3,82	188.434,00
7.	zastopstva in upravni prostori	2.921	12,60	441.349,00
Skupaj:		16.923	7,10	1.444.409,00

Iz gornje tabele in sedanje gradbene cene za kv. meter površine razberemo, da gradnja ali nakup novih poslovnih prostorov za gospodarske organizacije ekonomsko ni utemeljena; še posebej, sta gradnja ali nakup neutemeljeni, če se uporablja kredit, zaradi tega šele dobili brezplačno lokale.

Če bi opravili prenos lastništva poslovnih prostorov na sedanje uporabnike, predvidevamo določene negativne posledice in jih tudi navajamo:

1. Občinske skupščine, krajevne skupnosti in vsi drugi pristojni forumi bi izgubili vse pravice glede določanja namembnosti poslovnih prostorov, kar bi bilo obutno na škodo potrošnika.

2. eventualna naknadna prodaja poslovnih prostorov n. pr. tudi zasebnikom, bi povzročila, da bi bila v mnogih primerih namembnost poslovnih prostorov zelo vprašljiva in ne bi bila v interesu oprimljenosti naselja s potrebnimi poslovnimi prostori. Vsaka ingenerna nad namembnostjo poslovnih prostorov bi bila dokončno izgubljena.

3. občinske skupščine bi s eventualnim prenosom lastništva izgubile precejšen del finančnih sredstev za gradnjo novih poslovnih prostorov, še posebej za tiste dejavnosti, za katere gospodarske organizacije ne kažejo radi počasnejšega dotoka sredstev, dovolj interesa.

4. prenos lastništva poslovnih prostorov na gospodarske organizacije brez vsake odškodnine je neprimeren in nepravilen, če primerjamo določeno privilegiranost, ki bi pri teh gospodarskih organizacijah s prenosom lastništva nastala z drugimi organizacijami, ki so še do sedaj investirale veliko sredstev v lastno gradnjo poslovnih prostorov na območju mesta. Gospodarske organizacije, ki zahtevajo prenos lastništva, so do sedaj zelo malo investirale v novogradnjo poslovnih prostorov in še to kar je bilo zgrajenega je bilo v glavnem izven Ljubljane. Kot primer naj navedemo bivši Zavod za izgradnjo poslovnih prostorov, »Prehramo«, »Mercator« in nekatere druge, ki so uspeli graditi poslovne prostore v drugih krajih v določenih meri tudi na račun skromnih najemnin v Ljubljani v primeru s sedaj višjimi najemninami v Zagrebu, Sarajevu, Beogradu ali Novem Sadu. V naštetih mestih so najemnine tudi do trikrat višje kot v Ljubljani.

Prav tako je za nas popolnoma nepričljivo mnenje trgovine, da najemnine lokalov zvišuje ceno storitve ali izdelka. Najemnine je gotovo vkalkulirana, ne more pa biti vzor obutnega porasta cen.

5. sredstva iz najemnin porabi stanovanjsko podjetje sporazumno z občinsko skupščino za gradnjo novih poslovnih prostorov in sanacijo starih, skladno s finančnim planom podjetja, ki ga odobri Delavski svet v razširjeni sestavi. Gradnja in sanacija se vršita predvsem na tistih območjih, ki do sedaj niso pokrita s potrebnim številom lokalov glede na zahteve in potrebe občanov.

Lokale, katere smo prevzeli ob pričetku poslovanja, smo morali v glavnem adaptirati, kajti taki kot so bili, niso ustrezali sedanjemu razvoju trgovine in uslužnostnih dejavnosti.

Del sredstev iz najemnine uporabljamo torej stalno za tekoče in investicijsko vzdrževanje lokalov.

Sredstva iz najemnin se vodijo strogo namensko in jih Stanovanjsko podjetje ne more uporabljati v druge namene. Delitev in uporaba najemnin odobrava delavski svet skupaj s predstavniki javnosti.

JOŽE ČRNUŽIČ

Kronološki pregled delavskega gibanja na ljubljanskem Posavju

Od 1937. do 1941. leta

Po februarju 1937 se zvrsti vrsta pravljanj in posvetov, katere vodi Edvard Kardelj, ki se v tem času vrne v domovino. Vseh teh so se udeleževali tudi komunisti z Ježice, Črnuč in Bežigrada.

Konec maja ali v začetku junija 1937 je bilo pomembno posvetovanje komunistov v Zg. Gameljnah pod Rašico pri Trzinu. Udeležili so se ga komunisti iz severno zahodnega dela Ljubljane, Ježice, Črnuč, Bežigrada in Sentvid nad Ljubljano. Tedaj nastane rajon Ježica s Črnučami, Gameljnam, Tacnom, Sentvidom in drugimi kraji tega predela Posavja. Bežigrad in Siska pa po tem posvetovanju predstavljata svojo organizacijsko enoto. V vsebinskem pogledu se prične dejavnost med množicami, kar pomeni likvidacijo zaprtosti partije.

Po tem posvetovanju se ustanovi dve celici iz prvotne ene na Ježici in sicer Črnuč in Ježica.

23. maja 1937 je bil velik zlet in shod Ljudske fronte in Kmečko delavskega gibanja na Taboru nad Ihanom. Poleg velike udeležbe z ljubljanskega Posavja so komunisti s tega predela sodelovali v organizaciji. Na shodu je govorila tudi tedaj mladinka Danila Kumar, sedaj narodni heroj.

Med 5. in 7. junijem 1937 so bile v Ljubljani velike demonstracije proti fašizmu ob prihodu generala Petra Živkovića v Ljubljano. Demonstracij so se udeleževali tudi z ljubljanskega Posavja.

20. junija 1937 je bil zlet in shod na Limbarski gori nad Krašnjo. Tega so organizirali komunisti rajona Ježica.

Leta 1938 organizira Albin Kovac v tovarni »EKA« za Bežigradom partijsko celico.

3. marca 1938 je bilo ustanovljeno delavsko kulturno društvo Vzajemnost Stožice.

Od marca do maja 1938 je bilo več protifašističnih demonstracij zaradi aneksije Avstrije po hitlerjevski Nemčiji. Tudi na teh je bilo veliko udeležencev z ljubljanskega Posavja.

V noči 16. na 17. april 1938 je bilo prvo posvetovanje CK KPS v šmiglavi zidnici nad Grajsko vasjo v Savinjski dolini. Prisotna sta bila Josip Broz-Tito in Edvard Kardelj. Z našega območja sta bila delegata Andrej Kumar-Marko in Tone Sušteršič.

Septembra in oktobra 1938 ob češkoslovaških dogodkih je bila repriza spomladanskih demonstracij. Teh se je poleg komunistov udeležila tudi levo usmerjena nacionalna mladina. Demonstracije so velikokrat prerasle v manifestacije bratskega češkemu in slovaškemu narodu.

1. decembra 1938 so bile parlamentarne volitve. V občini Ježica nastopijo komunisti na listi Kmečko delavskega gibanja, katere nosilec je bil za Ljubljano in okolico Franc Leskošek. Lista je kljub različnim oblikam nasilja dobila 74 glasov. Po januarju 1939 se je rajon Ježica po-

razdeli. Črpadejo Tacen, Sentvid, Gameljne in drugi kraji, ki tvorijo en rajon, Črnuč in Ježica pa drugi. Leta 1940 se temu priključi tudi Trzin z ustanovitvijo skrajnega akcija in grupe simpatizerjev.

Leta 1939 je bilo posvetovanje Ljudske pomoči v Mariboru. Po tem posvetovanju se ta organizacija razvije do celice. Na posvetu je bila z ljubljanskega Posavja Marjana Draksler, ki nato prevzame odgovornost ljudske pomoči v okrožju Ljubljana.

Marca 1939 ob zasedbi Češkoslovaške po hitlerjevskih četah so bile v Ljubljani zelo burne demonstracije z velikim številom udeležencev iz mesta in okolice.

Med 9. in 10. junijem 1939 je bilo meddržavno posvetovanje KPJ v Tacnu pri Mihu Novaku. Pri organizaciji tega posvetovanja so sodelovali tudi komunisti z ljubljanskega Posavja.

Avgusta meseca 1939 je delavsko kulturno društvo »Solidarnost« iz Kamnika praznovalo 10-letnico obstoja. Komunisti so skupaj s sindikalno organizacijo stavbincev in društev Vzajemnosti organizirali udeležbo na proslavi v Kamniku. Iz Ljubljane in okolice je bilo okrog 1000 udeležencev. Peljali so se večinoma s kolesi.

16. avgusta 1939 je bilo delavsko kulturno društvo Vzajemnost Stožice preimenovalo v delavsko kulturno društvo Vzajemnost Ježica. Sedež se je prenesel iz Stožice na Ježico k Andreju Kumarju.

16. 10. 1939 je bilo ustanovljeno delavsko kulturno društvo Vzajemnost za Bežigradom.

V noči 31. decembra 1939 na 1. januar 1940 je bilo drugo posvetovanje CK KPS

v Joštovem mlinu v Medlogu pri Celju. Tega se je udeležil Bežigrajec Tone Sušteršič, član CK KPS.

Septembra 1939 se ustanovi aktiv SKOJ za Črnuč in Ježico.

29. 10. 1939 se ustanovi Zveza delovnega ljudstva Slovenije na zborovanju v gostilni »Leva« v Ljubljani. Za ustanovitev tega gibanja je ves čas aktivno deloval in bil zaradi tega zaprt ing. Anton Stebi iz Črnuč.

Aprila 1940 ob mirovni konferenci jugoslovanskih študentov v Beogradu se je zvrstila vrsta zborovanj. Tem so sledile tudi demonstracije proti fašizmu. V teh enotno nastopa študentska in delavska mladina. Spopadla se je s profašistično usmerjeno študentsko mladino, kateri je priskočila na pomoč policija. V spopadih je sodelovalo veliko mladincev z ljubljanskega Posavja.

1. maja 1940 je bilo veliko prvomajsko zborovanje na Rožniku. Komunisti in simpatizerji z ljubljanskega Posavja so se tega zborovanja udeležili polnoštevno.

Maja 1940 so komunisti v okviru Vzajemnosti organizirali izlet v Taborisko jamo pri Grosupljem. Največ jih je bilo s Črnuč in Ježice.

V začetku maja 1940 je bilo posvetovanje SKOJ Ljubljana organiziral zlet v obliki obiska delavske in študentske mladine kmečki mladini. To je bilo v Berčevem pri Dolu, kjer je bilo zelo močno društvo Zveze kmečkih fantov in deklet. Poleg mladincev iz Polja, Most in drugih predelov Ljubljane, jih je bilo veliko z ljubljanskega Posavja.

Maja meseca leta 1940 je bilo posveto-

vannje okrožnega komiteja KPS Ljubljana v mlinu Antona Zalarja v Borovnici. Tega se je udeležilo večje število udeležencev z ljubljanskega Posavja.

Maja 1940 je bilo okrožno posvetovanje SKOJ za Ljubljano na Katarini. Udeležili so se ga med drugimi: Jože Ravbar, Milan Sušteršič in Franc Trček.

Junija 1940 je bila v gozdu nad Lazami pokrajinska konferenca SKOJ, katere sta se udeležila Milan Sušteršič in Jože Ravbar.

V noči 29. na 30. junij 1940 je bilo tretje posvetovanje CK KPS na Judeževi domačiji na Vinjah nad Dolom pri Ljubljani. Z ljubljanskega Posavja je bilo na tem posvetovanju več delegatov. S tega območja so bili izvoljeni za delegate na V. državno konferenco KPJ: Tone Dolinšek, Viktor Stopar in Tone Sušteršič.

V poletju 1940 se prične na ljubljanskem Posavju velika podpisna akcija za pristop k Društvu prijateljev Sovjetske zveze. Rezultat te akcije je bil plebiscitarna značaja, ker je bilo zelo veliko podpisnikov.

25. avgusta 1940 je bilo organizirano eno najbolj množičnih zborovanj gibanja delovnega ljudstva v okviru društev Vzajemnosti. Zborovanje je bilo predvideno v Dobravi pod Šmarno goro za območje Ljubljane in okolice. Vsled preganjanja s strani žandarmerije so se zborovalci porazdelili v več skupin in nadaljevali s programom.

21. do 23. septembra 1940 je bila splošna stavka gradbenih delavcev. Ta je bila tudi v podjetjih na ljubljanskem Posavju. Na ljubljanskem Posavju je bilo v tistem času zelo veliko gradbenih delavcev in so se te stavke dosledno udeležili.

7. septembra 1940 je bila velika protidraginska demonstracija, pred občinsko upravo na Ježici.

9. septembra 1940 je bila podobna demonstracija v Ljubljani pred magistratom. Na eni in drugi je bilo zelo veliko udeležencev z ljubljanskega Posavja.

28. decembra 1940 je jugoslovanska profašistično usmerjena vlada v imenu buržoazije prepovedala delovanje URSSJ in kmalu za tem sledi prepoved tudi delavsko-kulturnega društva Vzajemnost.

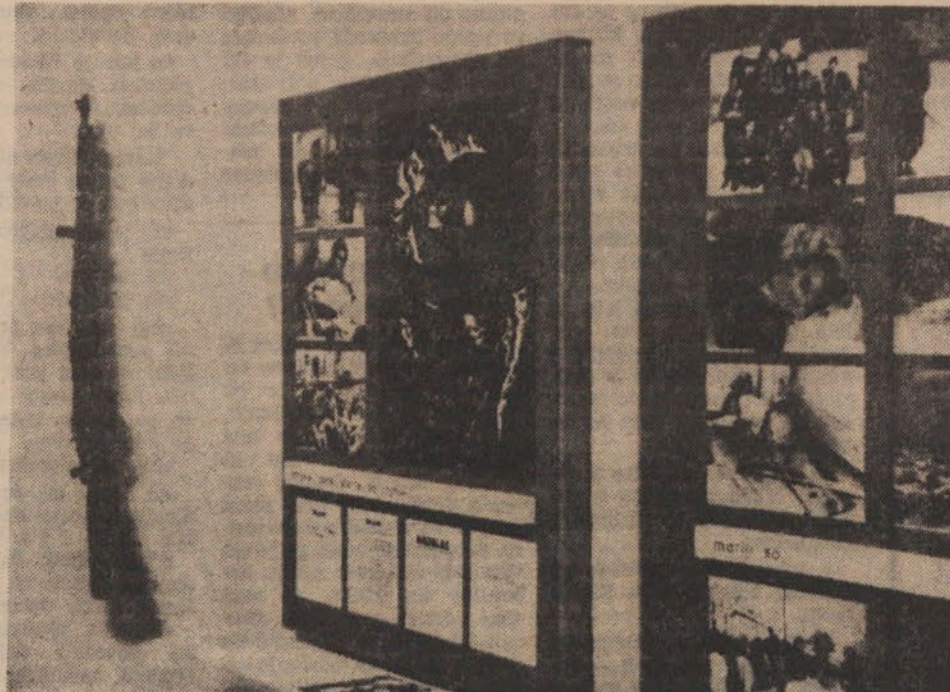
S tem je bila odvzeta vsaka legalna oblika delovanja delavskega gibanja.

Januarja 1941 je bil sklenjen akcijski sporazum med komunisti in levim demokratičnim krilom »Sokola« v kavarni Majcen za Bežigradom.

23. januarja 1941 so bile velike demonstracije pred in na kolodvoru Ljubljana, od koder so peljali v internacijo komuniste in pristaje gibanja zveze delovnega ljudstva. Internirani so bili v Medjuresje pri Ivanjici.

2. marca 1941 so večina internirancev z ljubljanskega Posavja vrne domov.

26. marca 1941 in naslednje dni je bila vrsta demonstracij proti pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu v Ljubljani. Tudi na teh je bila velika udeležba z ljubljanskega Posavja.

Iz muzejske zbirke NOB za mladino na Črnučah

Seja občinskega odbora ZZB NOV

Sestali so se v muzeju

Zdajo sejo pred dopusti je občinski odbor Zveze združenj borcev NOV sklical na Črnučah, v prostorih muzejske zbirke NOV za mladino. Glavni namen sklica v teh prostorih je bil, da si člani odbora na sestanku ogledajo preurejeno zbirko.

Na seji je najprej poročal predsednik stanovanjske komisije o reševanju stanovanjskih problemov članov Zveze borcev, o čemer smo pisali v prejšnji številki »Zbora občanov«. Nova je le pobuda, da bi člani zveze, ki so upravičeni do novega stanovanja, dobili namen sklica v teh prostorih je bil, da si člani odbora na sestanku ogledajo preurejeno zbirko.

O preurejeni muzejski zbirki je poročal predsednik zgodovinske komisije. Povedal je, da je zbirka opremljena že s 30 telefonskimi slušalkami, s pomočjo katerih obiskovalci poslušajo razlago o razstavljenih eksponatih. Govorijo otroci šestih razredov osnovnih šol iz naše občine, ki so jih posneli na magnetofonski trak,

Razlago s pomočjo slušalk so prvi poslušali učenci in učence osnovne šole iz Stožice in Ježice. Bili so izredno pozorni, zlasti pohvalno pa so se izrazili vzgojitelji.

Nov je tudi zemljevid občine Bežigrad s 130 žarnicami, ki označujejo kraje najpomembnejših dogodkov narodnoosvobodilne borbe. Otroci se niso mogli odtrgati od tega zemljevida, zlasti zato, ker lahko majhne žarnice sami prižigajo.

Zbirka bo julija in avgusta meseca zaprta, nato pa bo zopet odprla vrata, zlasti šolski mladini.

Člani odbora so potem poslušali poročilo o pisanju orisa novejša zgodovine Bežigrada. Recenzijo naj bi prevzel dr. prof. France Škerl s sodelavci, lektor pa naj bi bil prof. Miroslav Ravbar.

Avtor orisa Jože Ravbar je že končal tudi drugi del in sicer obdobje od leta 1937 do 1941. Ta del orisa ima večje pomanjkljivosti, ker avtor ni dobil na razpolago dovolj gradiva. Člani občinskega od-

bora ZZB so sprejeli priporočilo odbora krajevnih organizacij ZB na Posavju, na Črnučah in v Dolu, da takoj skličejo seje in nanje povabijo avtorja orisa novejša zgodovine Bežigrada.

Beseda je tekla tudi o spominskih obeležjih, ki so potrebna popravila. Sklenili so, naj se spominske plošče iz svetlega marmorja obrobijo s temnejšim, da bi tako prišlo bolj do izraza. Naročili bodo tudi ponovno barvanje napisov na spominskih in ploščah, povsod kjer so že slabo vidni.

Na koncu so člani odbora obvestili o uspelem sestanku vseh občinskih predsednikov združenj borčevskih organizacij v Ljubljani, ki ga je organizirala republiška zveza borcev NOV.

Obvestili so jih tudi o bližnjem popisu družinskih invalidov, ki ga organizira zvezni zavod za zdravstvo in o zboru kurirjev v Kropi, katerega se bo udeležilo tudi 30 partizanskih kurirjev iz naše občine.

dinos

Ljubljana, Kurilniška 18

s poslovalnicami v Zivinozdravniški ulici 1 in v Kolezijski 9

odkupi vse vrste odpadnega materiala po najvišjih dnevnih cenah

INDUSTRIJA KONFEKCIJE

Modna oblačila

LJUBLJANA, TOLSTOJEVA 9a

nudi potrošnikom pestro izbiro svojih izdelkov v ljubljanskih poslovalnicah:

Tolstojeva 9 a
Titova 43
Trg OF 18
Stritarjeva 5

Nudimo ugoden nakup na 6-mesečno odplačevanje

ŠE NIKOLI TAKO BLIZU VRHA

Bežigrajski košarkarji in košarkarice po spomladanskem delu prvenstva

Igralke v slovenski košarkarski ligi so v spomladanskem delu prvenstva odigrale že dva kola drugega dela. V letošnjem tekmovalnem delu, v katerem sodeluje 10 ekip, so igralke Ježice trenutno na tretjem mestu. Zmagale so dvakrat, dvakrat pa so bile poražene.

Dosedanje prvenstvo je potekalo v znamenju igralke z Jesenic, ki so nizale zmago za zmago. Igralke Ježice so — kljub sicer dobri uvrstitvi — nekoliko razočarale, saj so ekipe, ki so bile slabše, premagovale z veliko razliko, ko pa so se srečale z enakovrednimi ekipami, pa so zaigrale izredno slabo. To se je izkazalo v srečanju z Jesenicami in Mariborom, kjer bi s solidno igro prav gotovo spremenile vrstni red pri vrhu. Menimo pa, da je tudi trenutna uvrstitev uspeh za mlade igralke z Ježice in naj jim bo to v spodbudo v nadaljevanju tekmovalja. Omenimo pa naj še njihovo zmago z ekipo Konusa, kjer so prvič v zgodovini slovenske ženske košarke dosegle več kot sto košev.

Rezultati: Ježica - Trnovo 44:22, Maribor 66 - Ježica 22:82, Jesenice 36:46, Ježica - Koroj 62:32, Ježica - Konus 103:9, Litija - Ježica 36:86, Ježica - Ilirija 41:40, Maribor - Ježica 62:48, Trnovo - Ježica 45:59 in Ježica - Maribor 66:79:30.

Člani Ježice so po prvem delu letošnjega tekmovalja v II. rep. ligi — centralna skupina na najboljši poti, da se naslednje leto uvrstijo v I. slovensko košarkarsko ligo. Trenutno vodijo, saj so od desetih odigranih tekem izgu-

biti samo eno. Letošnje prvenstvo so igralci Ježice začeli zelo dobro, saj so premagali oba neposredna tekmeča za vrh, Trnovo in Zagorje. Toda izgubili so po nepotrebnem tekmo v Metliki, čeprav ta ekipa ne bi smela predstavljati resnejšega nasprotnika. Upamo, da Ježičani

jeseni ne bodo popustili, tako da bo dobila naša občina tudi ekipo v I. republiški ligi.

Rezultati: Ježica - Litija 88:17, Ježica - Sentvid 81:49, Ježica - Prule 48:36, Zagorje - Ježica 57:69, Ježica - Hrastnik 20:0, Ježica - Trnovo 61:55, Metlika - Ježica 58:57, Ježica - Novo mesto 100:59, Moste - Ježica 41:50, Litija - Ježica 49:70.

V II. slovenski košarkarski ligi — zahodna skupina sodelujeta iz naše občine kar dva kluba, Stadion in Savsko naselje. Obe ekipi sta se ob zaključku spomladanskega dela prvenstva zelo dobro uvrstili: Stadion je drugi, Savsko naselje pa tretje.

Člani Stadionu imajo možnost, da v nadaljevanju prvenstva popravijo svojo uvrstitev in si naslednje leto priborijo pravico tekmovalja v I. republiški ligi. Prav gotovo pa bo odločilna tekma v Tolmini z istoimenskim moštvom Zelimo, da bi igralci Stadionu zaigrali ravno na tej tekmi tako kot znajo.

Ekipa Savskega naselja letos drugič tekmuje v tej ligi. Njihova uvrstitev na tretje mesto je prav gotovo uspeh, seveda če se zavedamo, da so že dobljene tekme izgubljali ravno na račun neizkušnosti.

Rezultati: Medvode - Savsko naselje 55:54, Stadion - Salonit 71:44, Stadion - Savsko naselje 58:50, Sežana - Savsko naselje 49:54, Meblo - Stadion 42:56, Meblo - Savsko naselje 43:64, Piran - Stadion 44:84, Savsko naselje - Tolmin 42:46, Medvode - Stadion 38:46, Savsko naselje - Piran 71:37, Stadion - Sežana 74:41, Savsko naselje - Salonit 62:36, Stadion - Tolmin 50:67, Savsko naselje - Medvode 44:38 in Salonit - Stadion 35:81.

Republiška košarkarska liga — ženske

Jesenice	11	11	0	743:370	(+373)	22
Maribor	11	10	1	699:443	(+256)	20
JEŽICA	11	9	2	689:282	(+407)	18
Trnovo	11	7	4	503:460	(+43)	14
Ilirija	11	5	6	429:420	(+9)	10
Litija	11	5	6	479:599	(-120)	10
Koroj	11	4	7	521:507	(+14)	8
Slovan	11	3	8	589:550	(-31)	6
Maribor 66	11	1	10	368:659	(-291)	2
Konus	11	0	11	225:755	(-530)	0

II. SKL — centralna skupina

JEŽICA	10	9	1	644:421	(+223)	18
Trnovo	10	8	2	673:485	(+188)	16
Zagorje	9	6	3	648:477	(+171)	12
Novo mesto	10	6	4	743:613	(+130)	12
Moste	10	6	4	632:539	(+93)	12
Prule	10	6	4	554:466	(+88)	12
Sentvid	9	3	6	473:594	(-121)	6
Metlika	10	3	7	496:687	(-191)	6
Litija	10	2	8	469:698	(-229)	4
Hrastnik	10	0	10	312:668	(-356)	1

II. SKL — zahodna skupina

Tolmin	8	8	0	517:335	(+182)	16
STADION	8	7	1	520:361	(+159)	14
SAV. NASELJE	8	5	3	441:362	(+79)	10
Sežana	8	4	4	486:437	(+49)	8
Medvode	7	3	4	424:376	(+48)	6
Salonit	7	1	6	303:476	(-173)	2
Meblo	8	1	7	391:513	(-122)	2
Piran	8	0	8	320:542	(-222)	1

Športni uspehi bežigrajskih šol

Vse bežigrajske osnovne šole so skoraj v celoti izpolnile program športnih tekmovalj za šolsko leto 1968/69, ki so ga sestavili ob pričetku leta profesorji telesne vzgoje skupaj z Obč. ZTK in ki so ga odobrila in podprla tudi vsa ravnateljstva naših šol. Zaenkrat se je zatikalo le še v Dolu, kjer še ni bilo telovadnice; v prihodnje se bo najbrž tudi Dol vključil v ta šolska tekmovalja.

Obč. ZTK je skupno s posameznimi šolami prirejala občinska prvenstva v vseh tistih športnih vrstah, ki so bile vnesene v program. Tako je bilo izvedeno občinsko prvenstvo v jesenskem in spomladanskem krogu, v atletiki, v tekmovalju za atletski šolski pokal, v košarki, v malem nogometu, medtem, ko so smučarska tekmovalja priredile šole same ob skromni finančni pomoči Obč. ZTK.

Posebno uspešni so bili naši učenci in učenke na raznih tekmovaljih, kot Festival košarke, kjer so učenci osn. šole Dr. Vito Kraigher zasedli zelo dobro 4. mesto med desetimi nastopajočimi šolskimi ekipami iz vse Slovenije, na finalnem tekmovalju ljubljanske regije v smučanju pa so učenke osn. šole B. Kidrič zasedle v veleslalomu odlično 2. mesto, učenci iste šole pa dokaj dobro 6. mesto.

Na finalnem delu tekmovalja za Dan mladosti so v konkurenci desetih občinskih prvakov ljubljanske regije zasedli v košarki učenci osn. šole Miran Jarc prvo, učenke osn. šole Danila Kumar pa drugo mesto; v malem nogometu so premočno zmagali učenci osn. šole Miran Jarc, v atletiki so bile učenke osn. šole Dr. Vito Kraigher druge in prav tako so bili drugi tudi njihovi sošolci.

Na republiškem šahovskem prvenstvu pionirjev v Postojni so pri mlajših pionirjih učenci osn. šole Dr. Vito Kraigher zasedli odlično 2. mesto in prav tako mesto so pri starejših pionirjih zasedli učenci osn. šole Miran Jarc.

To je samo nekaj najvidnejših uspehov naših učenc in učenec, za katere pa imajo prav toliko kot oni sami, zasluge tudi njihovi profesorji telesne vzgoje, vodje posameznih krožkov in nič manj tudi ravnateljstva šol, ki imajo za športno doseganje na svojih šolah polno razumevanje. Odločilen faktor pri tem pa je tudi tesno in vsestransko sodelovanje med omenjenimi in Obč. ZTK Bežigrad.

Pečar in Štímeec rekorderja SFRJ

Lepi dosežki atletov Olimpije

Občni zbor AK Olimpije

Med številnimi uspehi, ki jih žanjejo atleti in atletinje Olimpije in o katerih smo že poročali, posebno izstopajo odlični dosežki metalca diska Zdravka Pečarja in metalca krogle Marjana Štímeeca.

Zdravko Pečar je pod vodstvom trenerja Leopolda Toplaka napravil v letošnji sezoni velik napredek v metu diska, ki mu redno leti preko 50, tudi preko 53 m na treningih celo preko 55 m. Pred dnevi je z dolžino 53,74 m dosegel tudi nov mladinski državni in nov članski republiški rekord. Vedeti moramo namreč, da je Pečar še mladinec, pa že dosega take daljave, torej je pred njim še lepa perspektiva.

Marjan Štímeec je kljub temu, da je letos šele prvo leto starejši mladinec, zalučal 7,25 kg težko kroglo 14,78 m, kar je nov državni rekord za starejše mladince. Vzpon tega mladega metalca je bil meteorski, saj se resno z atletiko ukvarja šele drugo leto. Tudi njega trenira trener Toplak, ki meni, da je Štímeec zaradi svoje skromnosti, vztrajnosti in predvsem zaradi izrednih telesnih sposobnosti eden najbolj perspektivnih metalcev krogle pri nas.

Ce bi nekdo sodil delo in uspehe atletskega kolektiva Olimpije po udeležbi na rednem letnem občnem zboru, bi si prav gotovo ustvaril napačen vtis, kajti udeležba je bila za tako številni aktiv morda zares skromna. Če prvi govornik Dušan Povh, ki je v odsotnosti dosedanjega predsednika otvoril občni zbor, je povedal, zakaj tolikšen izostanek članstva. Nekaj atletov je bilo na tekmovalju v inozemstvu, nekaj jih je opravljalo maturo, izpite, maturitetne in zaključne izlete itd. Iz kasnejših podanih poročil in razprave je bilo razvidno, da je AK Olimpija opravil v zadnjih dveh letih velik napredek, tako v kvaliteti kot tudi pri vključevanju mladih v atletske vrste. Ta kolektiv je med prvimi, spoznal, da brez dobrega zaledja v osnovnih in srednjih šolah ne more biti napredka v kraljici športa in zato se je odločil ustanoviti na skoraj vseh šolah atletske krožke, ki so že v pretečenem letu dobro funkcionirali.

ORODNA TELOVADBA

Izvrstni pionirji

22. junija je bilo na letnem telovadišču Partizana Narodni dom v Tivoliju republiško prvenstvo v partizanskem mnogoboju. Tekmovalcev v vseh oddelkih je bilo nad 600.

TVD Partizan Lj. — Bežigrad je na tem tekmovalju sodeloval z vrsto pionirjev višjega razreda in dvema posameznikoma (skupno 10 tekmovalcev). Med več kot 10 izbranimi vrstami iz vse Slovenije je Bežigračanom uspelo zasedeti odlično drugo mesto (368,8 točk). Tekmovali so v petih gimnastičnih disciplinah: krogi, bradlja, drog, preskok in parter poleg tega pa še v teku na 60 metrov, plezanje po vrvi (3 m) in v redovni vaji. V telovadbi ki jo trenirajo vse leto, so se odlično odrezali; v teku in plezanju pa bi bilo potrebno več vaditi, da bi bili enakovredni ostalim dobrim vrstam.

Tudi na republiškem prvenstvu v gimnastiki, ki je bilo 1. 6. 1969, so naši najmlajši dosegli velik uspeh. Pionirji I. razreda so si priborili 4. mesto; boljša vrsta II. razreda pa je zasedla 3. mesto med več kot dvajsetimi ekipami v republiki. Zanimivo je pogledati kaj so na republiškem prvenstvu dosegli člani ostalih oddelkov bežigrajskih telovadcev. Pri članih II. razreda sta se Pregelj in Opeka uvrstila na 1. oz. 3. mesto med posamezniki. Pionirke so tekmovalce

bolje kot lani, mladinka Marta Pogačar pa je zasedla 15. mesto. Zelo so se popravili tudi mladinci III. razreda saj je njihova vrsta, ki je bila lani zadnja, osvojila solidno 5. mesto med 13 ekipami.

Skupno se je republiškega prvenstva v gimnastiki udeležilo 33 članov društva, kar je sicer 7 manj kot lani, toda ne malo, če primerjamo našo udeležbo z udeležbo drugih močnih društev, ki imajo lastne telovadnice in profesionalne trenerje ter če še upoštevamo, da so bile letos norme za udeležbo na republiškem prvenstvu zvišane.

Viden je torej predvsem napredek v kvaliteti najmlajših. Veliko ter pravzaprav edino priznanje za kolektiv je bilo poimensko pismo povabilo Gimnastične zveze Slovenije štirim pionirjem in eni mladinki na tečaj v Mozirju. Društvo je s pomočjo ObZTK Lj. — Bežigrad omogočilo vsem petim udeležbo na tečaju, saj so to zaslužili že kot nagrado za trud med letom, hkrati pa je to vzpodbuda za druge in sploh dobra investicija za društvo.

A. PREGELJ

NAROČITE ZBOR OBČANOV!

Taborniki Savskega odreda pred odhodom na izlet

Najboljše nogometaše ima Grad. šolski center

Na prvem občinskem prvenstvu srednjih in strokovnih šol Bežigrada v nogometu, ki ga je zelo vzorno organizirala I. gimnazija, je sodelovalo 6 ekip. Za stopane so bile prav vse šole, kar kaže, da je mali nogomet zelo priljubljen med dijaki.

Ekipa so bile razdeljene v 3 skupine in rezultati predtekmovalja so bili naslednji: Poklicna šola (ISKRA) : Center strok. šol 2:1, Gradbena tehnična šola : Šolski center PTT 2:1, Gradbeni šolski center : I. gimnazija 3:0.

Tako so se v finalni del uvrstile ekipe ISKRE, GSC in GTS, ki so potem igralle vsaka z vsako za plasman od 1. do 3. mesta. Najprej je moštvo P. š. ISKRA premagalo z 1:0 ekipo GTS, nato pa ekipa GSC najprej GTS s 3:1 nato pa še ekipo ISKRE kar z 8:0 in tako brez poraza in z izredno gol razliko 14:1 osvojila prvo mesto. Drugo je bilo moštvo P. š. ISKRE in tretja Gradbena tehnična šola.

J. PAVČIČ

ŠAH

Podvig A. Planinca

Ljubljana je bila po dolgih letih spet prizorišče mednarodnega šahovskega turnirja. V Festivalni dvorani je 16 šahistov iz Avstrije, Bolgarije, Romunije, Madžarske, ZDA, ZRN in Jugoslavije od 2. do 20. junija tekmovalo na prvem Vidmarjevem spominskem turnirju. Konkurenca je bila zelo močna, saj je bil turnir najvišje možne jakosti 1-A, na startu pa je bilo kar 10 velemejstrov, med njimi sami igralci, ki so že osvajali prvenstva ZDA, Bolgarije, Romunije, Madžarske in Jugoslavije. V tej eliti tujih in domačih šahistov je prvič na mednarodnem šahovskem turnirju zaigral mladi — 25-letni slovenski prvak, Bežigračan Albin Planinc. Začel je sijajno in takoj prešel na celo lestevico, kjer ga je šele v 10. kolu dohitel Puc. Kolo zatem pa je kot četrti Slovenec (za Vidmarjem ml., Pucem in Musilom) izpolnil normo za naslov mednarodnega mojstra. Ko je dosegel ta zaželeni naslov se je še pogumnoje pognal v boj s svetovnimi moj-

stri kraljevske igre. Z odličnim finišem je ob koncu zabeležil kar tri dragocene zmage in sam prvi pretrgal ciljno vrvico. S tem je dosegel uspeh, kakršnega zgodovina šaha še ne pomeni. Kot mojster je zmagal na turnirju 1-A in celo za pol točke presegel normo za najvišji šahovski naslov — velemejstra. Zaradi togih pravil mednarodne šahovske federacije FIDE pa mu tega naslova še ne bodo priznali (vleomejster lahko postane namreč le tisti, ki je turnir začel kot mednarodni mojster). Kapetan jugoslovanske reprezentance Bora Milčić pa je Planincu izkazal veliko priznanje in ga uvrstil v jugoslovansko ekipo, ki se je pomerila z najboljšo reprezentanco sveta — SZ. Vstnil red: 1. Planinc 10,5, 2. Gligorić (oba Jug) 10, 3. Unzicker (ZRN) 9,5, 4. Tringov 9, 5.-6. R. Byrne (ZDA) in Matanović 8,5, 7.-8. Gheorghiu (Rom) in Puc (Jug) 8 itd.

Mladi šahisti po tradiciji med najboljšimi

Mladi bežigrajski šahisti so tudi letos nadaljevali tradicijo uspehov, ki so jih prejšnja leta dosegali najmlajši šahisti naše občine. Po prepričljivih zmagah na medobčinskih prvenstvih, kjer so tekmovali prvaki vseh ljubljanskih občin ter Kamnika, Domžal in Litije, so se mlajši pionirji šole Mirana Jarca in starejši pionirji odreda dr. Vito Kraigherja uvrstili v zaključni del republiškega prvenstva.

Vrstni red: 1. OŠ Mojstrana 31, 2. OŠ M. Jarca 30,5, 3. OŠ A. Besednjak (Mrb) 28. Nastopilo je dvanaest medobčinskih prvakov.

Med sarejšimi pionirji so se Bežigraščani krepko postavili po robu favoriziranim Kočevarjem, ki so pričakovali, da bodo zlahka osvojili naslov najboljšega. Tako pa so po prvih kolih pionirji odreda V. Kraigherja celo vodili in izgubili prvo mesto ele v dokaj nesrečno izgubljenem dvoboju z neposrednimi tekmeči.

Vrstni red: 1. Kočevje 37, 2. OŠ dr. V. Kraigherja 35, 3. OŠ Boris Kidrič (Mrb) 32. Tekmovalo je 14 ekip.

RAZGOVOR Z ARHITEKTOM

Inž. arh. Savin Sever

Uresničeni načrti:

Atrijske hiše ob Triglavski ulici
Tiskarna zavoda za gluho mladino v ul. Bežigrad
Tiskarna Mladinske knjige na Titovi cesti 136
Triplex garaže (med drugim tudi v Soseski 6)
Kompleks Astre in Commerca ob Titovi cesti
AMZ center ob Titovi cesti
Garažna hiša na Ambroževem trgu

Nagrade:

Prešernova nagrada 1967 (za tiskarno Mladinske knjige)
Nagrada mesta Ljubljane 1969 (za AMZ center)

Arhitekt Savin Sever je dobil letos nagrado mesta Ljubljane za dosežke na področju kulture. V razgovoru za »Zbor občanov« nam je povedal:

Katera vaša stvaritev vam je najbolj pri srcu?

● Najbolj zanimivo je seveda tisto, kjer je bilo vloženega največ dela, to pa je kompleks »Astre« ob Titovi cesti. V tem sklopu je dokončno obdelana arhitekturna tema, to je bilo izhodišče za oblikovanje tiskarne »Mladinske knjige« in delno tudi »AMZ centra«.

Kaj arhitekta najbolj ovira pri ustvarjalnem delu?

● Casovni roki so izrazit problem v zadnjem času. To so posledice financiranja investicij, ki ne omogočajo daljnosežnejše politike: investitorji se pojavijo takrat, ko stojijo neposredno pred gradnjo.

Ker je investitor sam odgovoren za investicijo, intervencij z različnih strani ni, vsaj osebnih jih nisem doživel.

Gradbena operativna je dosegla zavidljiv nivo in je sposobna realizirati kakršnokoli zamisel, saj se naši gradbeniki uveljavljajo tudi v tujini. Dejstvo pa je, da gradbena operativna angažira širok krog drugih dejavnosti (obrtniška dela, instalacija) in problem pri gradnji je sinhronizirati širok krog kooperantov. Le-ti so izpostavljeni lastnim težavam, prevzemajo dela preko svojih zmogljivosti, posledice pa so podaljšanje terminov pri gradnji in slabša kvaliteta del.

Redkokdaj nastopamo s popolno izdelano dokumentacijo, dostikrat gremo v gradnjo s tehnično pomanjkljivimi projekti, med gradnjo improviziramo. Posledice tega so preokračeni termini, slabša kvaliteta in tudi višje cene. Izreden tempo je glavni vzrok temu.

In predpisi, zakonodaja, družbene institucije?

● Hiba je predvsem v dejstvu, da interpretacija sicer dobro zamišljene zakonodaje daje preveč poudarka formalnim vidikom pred vsebinskimi. Formalni momenti so odločujoči, osnovni nameni se izgubljajo in prekrivajo. Strokovno se premalo razpravlja. Če je svet za urbanizem premalo strokoven, ni pričakovane učinka pri presoji. Nekatere institucije na podlagi novih predpisov so premalo strokovno kvalificirane, pretiravajo z zahtevami in ne upoštevajo realnih možnosti. To pa zavira tempo. Zveza arhitektov je sprožila akcijo, da bi nekatere najbolj škodljive predpise popravili, druge pa dopolnili.

Ali imajo strokovnjaki nasploh dovolj besede?

● V celoti imajo vpliv, kot ga morajo imeti. Strokovna mnenja niso izpostavljena pritiskom. Strokovnjak je iskran, investitor se danes pojavlja kot prizadet subjekt, realno ocenjuje svoje možnosti in potrebe, od arhitekta pa zahteva, da upošteva oboje.

Pred leti je bil investitor najmanj prizadet faktor pri neki investiciji; sredstva so bila dodeljena, odgovornost za uspeh pa v

rokah faktorjev izven investitorjev. Investitor ni bil zainteresiran kot je danes. Z novimi družbenimi odnosi se je to resnično spremenilo, v pozitivnem smislu.

Slovenska arhitektura danes...

● ... je v izjemno ugodnem položaju. Predvsem zato, ker je v Sloveniji dovolj čvrsta tradicija. Začetnik je bil Plečnik, ki je pred vojno afirmiral izjemno kvaliteto šolo in praktično vsa dogajanja danes bazirajo, posredno ali neposredno, na tej šoli. Lahko govorimo o neke vrste avtonomnosti naše arhitekturne kulture, ki je v nekaterih vrhunskih dosežkih na nivoju tega, kar se dogaja v svetu in seveda v jugoslovanskem obsegu. Uspehi v jugoslovanskem prostoru to posebej dokazujejo (nagrada »Borbe«). Na nekaterih področjih arhitekture Slovenija izrazito dominira (oblikovanje interiera). Naše osnovne uspešne arhitekture kažejo tendence, ki so istovetne s tendencami v svetu. To je zahtevnejše, sproščenejše oblikovanje, ker se sicer jugoslovanska arhitektura dostikrat nagiba k šablonam.

Ko se človek po dolgih letih povzpne na Ljubljanski grad in pogleda naše mesto, je prvi hip presenečen. Najprej pomisli: ali pri nas res lahko vsakdo zida kjerkoli hoče in kakorkoli hoče, mar nimamo urbanistov in generalnega plana. Ali gre pri tem le za pogled starokopitnega Ljubljančana, navedenega znane panorame, ki pa se je v zadnjih letih neverjetno spremenila?

● Mesto, ki nastaja v določenem času, najbolj neposredno in točno reflektira stanje, v katerem je nastajalo. Mesto je organizem, ki raste in se spreminja. Navidezna stihija in anarhičnost rasti je posledica sproščenih gospodarskih odnosov. Ni centralno vodene politike, ki bi utesnjevala pobude posameznih investorjev. Pobude, kot posledica gospodarskih možnosti, so realne, življenjske.

Obstojajo dokumenti, ki v načelu regulirajo rast mesta. Za dobo prihodnjih 20, 30 let, je izdelan generalni urbanistični načrt, ki ima zakonodajno moč in v generalnem smislu je diktira razvoj mestnega organizma v določeno smer. Ne gre v podrobnosti, to je prepuščeno ekipi, ki ga realizira (arhitekti in investitorji). Seveda nastajajo tudi zahteve, na mestih, kjer jih ne bi pričakovali. Cene mestnih zemljišč, komunalne naprave, konjunktura, ustvarjajo tržne razmere. To pomeni, da na neki lokaciji, rezervirani za program, ki bi mestu bolj ustrezal, gradi investitor po realnem programu, ki ga finančno prenese. To so slabe in dobre strani: mesto bo dobilo v končni fazi zanimive ambience, ki jih s togim planiranjem ne bi dosegli.

Cesarsko kraljeve palače, navidezni red in podobno, so stvari preteklosti. Glede prihodnje silhuete Ljubljane nisem pesimist. Današnja podoba Ljubljane seveda ni dokončna, ni zaključena.

Delitev Ljubljane na občine je včasih lahko ovira za bolj organizirano, sinhronizirano oblikovanje mesta. Vendar enotna gradbena politika v mestu je uresničena, mestna

Stolpnici Astre in Commerca ob Titovi cesti

skupščina ima odločujoči vpliv pri oblikovanju mesta in občinske meje niso ovira. Ljubljana ima nekaj monumentalnih objektov, ki pa so nekako skriti (skupščina, dom sindikatov, dvorano Tivoli). Menite, da so postavljeni v pravo okolje?

● Lokacija za halo Tivoli je bila nekako izsiljena. Grajena je bila z veliko pomočjo in iniciativo faktorjev, ki ne predstavljajo urbanizma. Društvo arhitektov je povedalo svoje mnenje: Tivoli naj bi zaščitili kot dragocen urbanistični spomenik za mesto, preprečiti je treba da bi ga prepustili prosti gradnji.

Hala Tivoli je kapitalna pridobitev za Ljubljano. Lahko pa bi našli prostor zanjo tudi kje drugje in ne ravno v Tivoliju, kjer bi bile boljše možnosti za ekspanzijo, kajti hala se že zdaj razrašča v športni center. Hitre ceste in železnice, ki tudi tečejo čez Tivoli, so skorajda višja sila, skoraj ni bolj-ših možnosti. Osnovne mestne komunikacije bodo odnesle Tivoliju tisto, kar bi morali posebej čuvati. Te argumente je moral prenesti tudi zavod za spomeniško varstvo, z določenimi omejitvami. Verjetno o Tivoliju, takšnem kot je danes, v prihodnje ne bomo mogli govoriti.

Za republiško skupščino je bila lokacija in zasnova do neke mere diktirana. Grajena je bila z direktnim naročilom nekemu arhitektu. Obdobje takšnega reševanja je zdaj mimo. Za druge republiške objekte so se pogoji spremenili.

Slovensko pokrajino smo z nesmotrnimi posegi precej uničili. Kaj se da še storiti, da bi popravili napake?

● Čim se neka regija kulturno in civilizacijsko razvija, pride do tega pojava. Dobre komunikacije razširjajo območje na-

seljevanja, razlika med mestom in vasjo izginja. Pokrajina seveda izgublja na svojih kvalitetah. To je posledica razvoja. Slovenija danes — v malem — doživlja to, kar je na primer Nemčija pred desetletjem: zraščanje mest in vasi v velika urbana naselja.

V teku so obsežne študije, da bi zaščitili pokrajino. Kljub nasprotnim tendencam je uspelo zaščititi področje med Medvodami in Kranjem, kjer je izreden pokrajinski park.

Ni razloga, da bi bili za usodo slovenske pokrajine brez potrebe zaskrbljeni. Potrebni so organizacijski napori in pokrajine ne bomo funkcionalno ali estetsko uničili.

Vaši vtisi, če se kot arhitekt sprehajate po Ljubljani.

● Mesto — čeprav središče visoko razvite regije — ima izjemno dober položaj glede predmestij. Ljubljana praktično nima predmestij v tistem slabem pomenu besede, kakršna najdemo povsod po svetu.

Druga ugotovitev: zanemarjamo splošni komunalni standard, medtem ko je stanovanjski standard na zavidljivi višini in celo presega evropske okvire. Mislim na standard tehnične opreme in površine novih stanovanj.

Ob gradnji individualnih hiš se arhitektu zastavlja vprašanje: kako bi estetska načela oziroma sodobne principe pri zasnovi objektov posredovali najširšemu krogu zasebnih graditeljev in jim vendarle pri tem pustili individualno noto.

O gradnji stanovanj še tole: ne poznamo »socialnih« stanovanj, se pravi stanovanj z izrazito nizkim standardom. Prav gotovo cenejša stanovanja potrebujemo, saj danes večja in dražja stanovanja ne grede toliko v promet.

KRIŽANKA

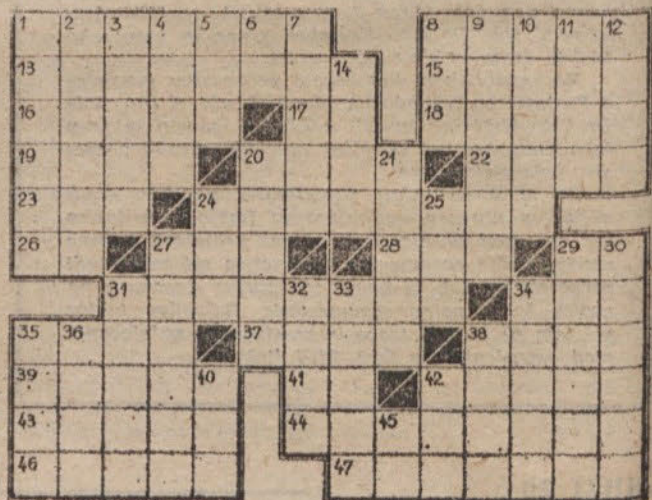
VODORAVNO: 1. Naselje v občini Bežigrad, 8. jugoslovanska republika, 13. udeleženece koledovanja, 15. testo za izdelavo napolitank, 16. otok v Jadranskem morju, 17. kratka gospodarske organizacije za Bežigrad, ki prireja razstave, sejne lpd., 18. pozitivna elektroda, 19. 1000 kg, 20. mesto v Nevadi, raj za ločitev željezne Američane, 22. podolgovat krožnik, 23. Estonec, 24. vas v naši občini, na levem bregu Save, 27. kemični znak za radio, 28. mednarodni klic za pomoč, 29. petro kemični kombinat v Zagrebu, 31. majhna macedonska, 34. dvojica, 35. skandinavsko moško ime, 37. domače žensko ime, 38. tovarna usnjenih izdelkov v Domžalah, 39. žensko ime, 41. začetnik predsednika IS Slovenije, 42. francoski zgodovinar in pisatelj (Ernest), 43. posteljno pokrivalo, 44. naročnik, na čigar račun se sklence kupčija, 46. vrsta hazardne igre s kartam, 47. krajevna skupnost v naši občini.

NAVPIČNO: 1. manjše motorno

Čestitka

Jože Lušicky iz Savelj, častni član Društva upokojencev — podružnica Ježica, je praznoval 80. letnico. Podružnica mu iskreno čestita.

kolo, 2. tovarna v Savijah, 3. antična grška pokrajina na Holikidi, 4. sla po pitju, 5. dotičeni dnevi v koledarju pri Rimljanah, 6. začetnik francoskega književnika; leta 1812 služboval v Ljubljani, 7. gora v Švici z znamenito in težko plezalno smerjo, 8. udav, orjaška, a nestrupena kača, 9. gradbeno podjetje, ki gradi tudi v bežigradski občini, 10. poslovitev pri odhodu, 11. upanje, 12. ime treh pergamskih kraljev, 14. sprednji del ladje (množ.), 20. področje, določeno območje delovanja, 21. vrsta rože, otec, 24. bežigradski obrtnik, ki je utajil precej milijonov davka, 25. glavni števnik, 27. vas, na severozahodu občine Bežigrad, 29. rudnik premoaga v republiki pod 8. vodoravno, 30. angleško pisateljice, sestre — (Charlotte, Emily, Anne), 31. češko moško ime, 32. slaj, blisk, 33. nakopan material, 34. kuhinjska posoda, 35. nasip, branik, 36. ime peva Leskovarja, 38. stricova žena, 40. orel iz germanske mitologije, 42. zver iz rodu mačk, 43. kemični znak za molibden.

V Mladinskem gledališču so otroci osnovne šole Ježica uprizorili opereto »Kresniček«. Na predstavi je bil tudi avtor Radovan Gobec